

საქმეზე „სელმუნის საფრანგეთის წინააღმდეგ“

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო შეიკრიბა რა დიდი პალატის სახით, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის (შემდგომში კონვენცია), რომელშიც ცვლილებები იქნა შეტანილი №11 ოქმით¹, 27-ე მუხლისა და სასამართლოს რეგლამენტის² შესაბამისი დებულებების თანახმად, შემდეგ მოსამართლეთა შემადგენლობით:

ბ-ნი ლ. ვილდჰაბერი, პრეზიდენტი,

ბ-ნი ლ. შერარი ბრავო,

ბ-ნი ბ. ბონელი,

ბ-ნი ლ. კაფლისჩი,

ბ-ნი პ. კურისი,

ბ-ნი შ.-პ. კოსტა,

ბ-ნი ვ. შურმანი,

ბ-ნი კ. შუნბვირტი,

ბ-ნი მ. შიშახი,

ბ-ნი ბ. ზუპანკიკი,

ქ-ნი ნ. ვეჯიკი,

ბ-ნი ჯ. ჰედიბენი,

ქ-ნი ვ. ტომასენი,

ქ-ნი მ. ცაცა-ნიკოლოსკა,

ბ-ნი ტ. პანტირუ,

ბ-ნი რ. მარუსტი,

ბ-ნი კ. ტრაჟა,

ქ-ნ მ. დე ბოერ-ბუპიკიო, რეგისტრატორის მოადგილე,

იმსჯელა რა განმარტობით 1999 წლის 18 მარტს, 24 ივნისსა და 7 ივლისს, გამოიტანა შემდეგი განაჩენი, რომელიც მიიღეს 1999 წლის 7 ივლისს.

პროცედურა

1. საქმე სასამართლოს გადასცა ადამიანის უფლებათა ევროპულმა კომისიამ (შემდგომში კომისია), როგორც ეს დადგენილია კონვენციის ადრე მოქმედი მე-19 მუხლით, და ნიდერლანდების მთავრობამ, შესაბამისად, 1998 წლის 16 მარტსა და 1998 წლის 14 აპრილს სამთვიანი ვადის ფარგლებში, რომელიც დადგენილია კონვენციის ადრე მოქმედი 32-ე მუხლის 1-ლი პუნქტითა და 47-ე მუხლით. საქმე მომდინარეობს ნიდერლანდებისა და მაროკოს მოქალაქის, ბ-ნ აჰმედ სელმუნის მიერ 1992 წლის 28 დეკემბერს კომისიის წინაშე საფრანგეთის რესპუბლიკის წინააღმდეგ შეტანილი განაცხადიდან (25803/94), კონვენციის ადრე მოქმედი 25-ე მუხლის შესაბამისად.

კომისიის თხოვნა მიუთითებდა ადრე მოქმედ 44-ე და 48-ე მუხლებსა და დეკლარაციაზე, რომლითაც საფრანგეთმა სასამართლოს საკადღებულო იურისდიქცია ცნო (ადრე მოქმედი მუხლი 46); ნიდერლანდების მთავრობის განაცხადი ადრე მოქმედ 48-ე მუხლზე მიუთითებდა. თხოვნისა და განაცხადის მიზანი იყო გადაწყვეტილების მოპოვება

რეგისტრატორის შენიშვნა:

1. მე-11 ოქმი და სასამართლოს რეგლამენტი ძალაში შევიდა 1998 წლის 1 ნოემბერს

2. მე-11 ოქმის ძალაში შესვლის შემდგომ, დაემატა რა მე-19 მუხლი. სასამართლო ფუნქციონირებს მუდმივ საფუძველზე.

იმასთან დაკავშირებით, წარმოადგენდა თუ არა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ კონვენციის მე-3 მუხლითა და მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული ვალდებულებების დარღვევას.

2. კითხვის პასუხად, სასამართლოს ადრე მოქმედი რეგლამენტი ა' 33-ე მუხლის მე-3 (დ) პუნქტის შესაბამისად, ბ-ნმა სელმუნიმ განაცხადა, რომ სურდა საქმის მოსმენაში მონაწილეობის მიღება და დაასახელა ადვოკატი, რომელიც დაიცავდა მის ინტერესებს (რეგლამენტის ადრე მოქმედი მუხლი 30).

3. პალატის, რომელიც თავდაპირველად შედგებოდა (კონვენციის ადრე მოქმედი 43-ე მუხლი და რეგლამენტის ადრე მოქმედი 21-ე მუხლი) იმისთვის, რომ განეხილა, კერძოდ, პროცედურული საკითხები, რომლებიც, შესაძლოა წამოჭრილიყო №11 ოქმის ძალაში შესვლამდე, პრეზიდენტი, ბ-ნი რ. ბერნჰარდტი, იმ დროისათვის იყო სასამართლოს პრეზიდენტი. იგი რეგისტრატორის მეშვეობით მოეთათობირა სამთავრობო აგენტებს, განმცხადებლის ადვოკატსა და კომისიის დელეგატებს წერილობითი პროცედურის ორგანიზაციის შესახებ. მიღებული ბრძანების შესაბამისად, რეგისტრატორმა განმცხადებლის მიმოხილვა მიიღო 1998 წლის 27 ნოემბერს, ხოლო საფრანგეთის მთავრობის (შემდგომში მთავრობა) და ნიდერლანდების მთავრობის მიმოხილვები – 1998 წლის 7 დეკემბერს.

4. 1998 წლის 1 ნოემბერს №11 ოქმის ძალაში შესვლის შემდეგ, ოქმის მე-5 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, საქმე გადაეცა სასამართლოს დიდ პალატას, რომელიც *ex officio* წევრების სახით აერთიანებდა ბ-ნ ჯ.-პ. კოსტას, საფრანგეთის მხრივ არჩეულ მოსამართლეს (კონვენციის 27-ე მუხლის მე-2 პუნქტი და სასამართლოს რეგლამენტის 24-ე მუხლის მე-4 პუნქტი), ბ-ნ ლ. ვილდჰაბერს – სასამართლოს პრეზიდენტს, ქ-ნ ე. პალმს – სასამართლოს ვიცე-პრეზიდენტს, და ბ-ნ მ. ფიშბახს – სექციის ვიცე-პრეზიდენტს (კონვენციის 27-ე მუხლის მე-3 პუნქტი და სასამართლოს რეგლამენტის 24-ე მუხლის მე-3 და მე-5 (ა) პუნქტები). დიდი პალატის სხვა წევრები იყვნენ: ბ-ნი ფერარი ბრავო, ბ-ნი ლ. კაფლისჩი, ბ-ნი პ. კურისი, ბ-ნი ვ. ფურმანი, ბ-ნი კ. ჟუნგვიერტი, ბ-ნი ბ. ზუპანკიკი, ქ-ნი ნ. ვეჯიკი, ბ-ნი ჯ. ჰედიგენი, ქ-ნი ვ. ტომასენი, ქ-ნი მ. ცაცა-ნიკოლოვსკა, ბ-ნი ტ. პანტირუ, ბ-ნი ე. ლევიტსი და ბ-ნი კ. ტრაჯა (რეგლამენტის 24-ე მუხლის მე-3 პუნქტი და მე-100 მუხლის მე-4 პუნქტი). შემდგომში შემცვლელმა მოსამართლეებმა, ბ-ნმა გ. ბონელომ და ბ-ნმა რ. მარუსტემ, შეცვალეს ქ-ნი პალმი და ბ-ნი ლევიტსი, რომლებსაც საქმის შემდგომ განხილვაში მონაწილეობის მიღება არ შეეძლოთ (რეგლამენტის 24-ე მუხლის მე-5 (ბ) პუნქტი).

5. სასამართლოს მოწვევის საფუძველზე (რეგლამენტის 99-ე მუხლი) კომისიამ ერთ წევრს, ბ-ნ დ. სვაბის, გადასცა დიდი პალატის წინაშე სამართალწარმოებაში მონაწილეობის უფლებამოსილება.

6. პრეზიდენტის გადაწყვეტილების შესაბამისად, მოსმენა ჩატარდა ადამიანის უფლებათა სახლში, სტრასბურგში, 1999 წლის 18 მარტს.

სასამართლოს წინაშე გამოცხადნენ:

ა) მთავრობის სახელით:

1 რეგისტრატურის შენიშვნა სასამართლოს რეგლამენტი ა ეხებოდა ყველა იმ საქმეს, რომელიც შეტანილი იყო სასამართლოს წინაშე მე-9 ოქმის ძალაში შესვლამდე (1994 წლის 1 ოქტომბერი) და აქედან მოყოლებული 1998 წლის 31 ოქტომბრამდე – მხოლოდ იმ საქმეებს, რომლებიც შეტანილი იყო იმ სახელმწიფოების წინააღმდეგ, რომლებსთვისაც ოქმი არ იყო სავალდებულო

ბ-ნი შ.-შ. ღობელი, სამართლებრივ საქმეთა დეპარტამენტის უფროსის მოადგილე, საგარეო საქმეთა სამინისტრო, აგენტი;

ქ-ნი მ. ღუბროკარდი, ადამიანის უფლებათა დირექტორის თანაშემწე, სამართლებრივ საქმეთა დეპარტამენტი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო,

ქ-ნი შ. ღუბლაძე, შედარებითი და საერთაშორისო სამართლის სამსახურის უფროსი, სამოქალაქო თავისუფლებათა და სამართლებრივ საქმეთა დეპარტამენტი, შინაგან საქმეთა სამინისტრო,

ბ-ნი შ.-კ. მულერი, სისხლის სამართლის საქმეთა და შეწყალების საკითხების დეპარტამენტი, იუსტიციის სამინისტრო,

მრჩევლები.

ბ) განმცხადებლის სახელით:

ქ-ნი მ.-ა. კანუ-ბერნარდი, პარიზის ადვოკატურიდან,

ადვოკატი.

გ) კომისიის სახელით:

ბ-ნი ღ. სვაბი,

დელეგატი.

ბ) განმცხადებლის სახელით:

ქ-ნი მ.-ა. კანუ-ბერნარდი, პარიზის ადვოკატურიდან,

ადვოკატი.

გ) კომისიის სახელით:

ბ-ნი ღ. სვაბი,

დელეგატი.

სასამართლომ ბ-ნ სვაბის, ქ-ნ კანუ-ბერნარდისა და ბ-ნ ღობელის მიმართგები მოისმინა.

შემაჯობი

7. ბ-ნი სელმუნი არის ნიდერლანდებისა და მაროკოს მოქალაქე. იგი დაბადებულია 1942 წელს. ამჟამად იმყოფება მონტმედის ციხეში (საფრანგეთი).

ა. საჩივრის წარმოშობა და შეტანა

8. 1991 წლის 20 ნოემბერს პოლიციამ დააკავა გერეი ტარეკი, დომინიკე კელედჯიენი და ბ-ნ კელედჯიენის მეგობარი გოგონა ნარკოტიკებით ვაჭრობასთან დაკავშირებული გამოძიების თაობაზე ბ-ნ დე ლაროსიერეს, ბობიგნის *tribunal de grande instance*-ს გამომძიებელი მოსამართლის, ინსტრუქციის საფუძველზე. დომინიკე კელედჯიენმა ნებაყოფლობით განუცხადა პოლიციას, რომ მან ჰეროინი იყიდა ამსტერდამში ვინმე „გაბისაგან“, რომელიც, ამავე დროს, მას წამლის დამალვაში დაეხმარა, რათა შემდგომში საფრანგეთში რამდენიმე ჯერზე შემოეტანა. მანვე ამსტერდამში პოლიციას მისცა ტელეფონის ნომერი, რამაც ხელი შეუწყო განმცხადებლის იდენტიფიცირებას.

9. 1991 წლის 25 ნოემბერს ბ-ნი სელმუნი პარიზის სასტუმროში დააკავეს. მას შემდეგ, რაც ამოიცნეს დომინიკე კელედჯიენმა და მისმა მეგობარმა გოგონამ, ბ-ნმა სელმუნმა

ახსნა, რომ დომინიკე კელედჯიენტთან საქმიანი ურთიერთობები აკავშირებდა ტანსაცმლით ვაჭრობის სფეროში და უარყო ყოველგვარი მონაწილეობა ნარკოტიკებით ვაჭრობაში.

10. ბ-ნი სელმუნი პოლიციაში დაპატიმრებული იყო 1991 წლის 25 ნოემბრის საღამოს ცხრის ნახევრიდან 1991 წლის 28 ნოემბრის საღამოს 7 საათამდე. იგი დაკითხულ იქნა პოლიციის მოხელეების მიერ სეინ-სენგ-დენისის სისხლის სამართლის საგამოძიებო დეპარტამენტიდან (SDPJ93) ბობიჯნში.

11. ბ-ნი სელმუნი პირველად დაიკითხა 1991 წლის 26 ნოემბერს დილის 12.40 წთ.-დან 1.30 წთ.-მდე პოლიციის მოხელეების მიერ, რომელთა წინააღმდეგ მან შემდგომში შეიტანა საჩივარი. დაკითხვისა და სასამართლოს საკნებში დაბრუნების შემდეგ მას ჰქონდა ძლიერი შეტევა. ციხის მოხელემ იგი სასწრაფო დახმარების განყოფილებაში წაიყვანა ჟან ვერდიერის საავადმყოფოში, ბონდიში, დილის 3 საათსა და 15 წუთზე. სასწრაფო დახმარების განყოფილების სამედიცინო დასკვნებში აღნიშნულია შემდეგი:

„გამოკვლევის თარიღი: 1991 წლის 26 ნოემბერს დილის 3 საათსა და 15 წუთზე. შეინიშნება დაზიანება ძალადობის შედეგად. გამოკვლევისას ნაპოვნია რამდენიმე ზედაპირული სილურჯე, კერძოდ, სახის მარცხენა მხარეს, კეფაზე, მარცხენა ჰიპოხონდრიაზე და დაზიანება ორივე ხელზე. ღრმა სუნთქვისას გულმკერდის არეში ტკივილი ძლიერდება. ნევროლოგიური გამოკვლევა რაიმე ანომალიას არ ადასტურებს“.

12. 1991 წლის 26 ნოემბერს გამოძიებულმა მოსამართლემ პოლიციაში პატიმრობის ვადა ორმოცდარვა საათით გააგრძელა. ბ-ნი სელმუნი რამდენჯერმე დაკითხეს: საღამოს 4.40 წთ.-დან 5.10 წთ.-მდე, 7.00 სთ.-ზე, 8.00 სთ.-დან 8.15 წთ.-მდე და 10.25 წთ.-დან 11.30 წთ.-მდე. იმავე დღეს ბ-ნი სელმუნი გასინჯა ექიმმა აუსტინმა, რომელმაც შემდეგი დასკვნა გამოიტანა:

„სილურჯე მარცხენა ქუთუთოზე და ხერხემლის ქვემოთ. სკალპი დაზიანებული აქვს“.

13. 1991 წლის 27 ნოემბერს ბ-ნი სელმუნი დაიკითხა დილის 11 საათსა და 40 წუთზე. მისი ხელახლა გამოკვლევისას ექიმმა აუსტინმა შემდეგი შენიშვნები გააკეთა:

„სერიოზული სილურჯეები მარცხენა ქუთუთოზე, მარცხენა ხელზე, ხერხემლის ქვემოთ, სილურჯე სკალპზე. გუშინდელი დღის მერე არაფერი უჭამია... გამოთქვა საჩივრები“.

14. 1991 წლის 28 ნოემბერს დილის 9.30 წთ.-დან 10.45 წთ.-მდე დაკითხვის შემდეგ ბ-ნი სელმუნი კვლავ იქნა გამოკვლეული ექიმ აუსტინის მიერ, რომელმაც სამედიცინო ცნობაში აღნიშნა:

„სილურჯე მარცხენა ქუთუთოზე, მარცხენა ხელზე, ხერხემლის ქვემოთ, სკალპზე. მკურნალობას არ გადის“.

15. 1991 წლის 29 ნოემბერს დილის 11 საათსა და 30 წუთზე განმცხადებელი გამოკვლეულ იქნა ექიმ ედერის, ზოგადი პრაქტიკოსის, მიერ. მან, ბ-ნი სელმუნის თხოვნის საფუძველზე, გასცა ცნობა, რომლის თანახმადაც, ბ-ნი სელმუნი პრეტენზიას გამოთქვამდა ფიზიკურ ძალადობასთან დაკავშირებით. ცნობაში მითითებული იყო:

„თავის ტკივილები, სილურჯე ორივე თვალთან, ორივე ხელზე, ხერხემალზე, გულმკერდის არეში, ორივე ბარძაყსა და მარცხენა მუხლზე. ყველა ეს არე მტკივნეულია“.

16. იმავე ჯგუფს განმცხადებელი წარადგინეს გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე, რომელმაც მას ბრალი დასდო სამართალდარღვევებში, საშიში ნარკოტიკული ნივთიერებების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევაში და აიყვანა პატიმრობაში. გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე ბ-ნ სელმუნის პირველი წარდგენისას მოსამართლემ თავისი ინიციატივით დანიშნა ექიმი გარნერი, პარიზის სასამართლოს სააკველაციო კოლეგიის სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტი, რათა გამოეკვლია ბ-ნი სელმუნი, „რომელიც ჩიოდა ცუდად მოპყრობის თაობაზე პოლიციაში პატიმრობისას“ და სხვა პირი, ბ-ნი აბდელმაჯიდ მადი, რომელიც დააკავეს 1991 წლის 26 ნოემბერს და რომელსაც იმავე სამართალდარღვევებში ეღებოდა ბრალი.

17. 1991 წლის 2 დეკემბერს განმცხადებელი ფლეური-მეგორისის ციხის სამედიცინო დეპარტამენტის ექიმმა ნიკოტმა გამოიკვლია. სამედიცინო ცნობაში ბ-ნ სელმუნის თხოვნის საფუძველზე ექიმმა აღნიშნა:

„... სიღურჯე მთელ სხეულსა და ბარძაყებზე, აგრეთვე სერიოზული სიღურჯე თვალების არეში. წარმოადგენს კონიუნქტურულ სიღურჯეს. როგორც ამბობს, მარცხენა თვალში მხედველობა დაზიანებული აქვს“.

18. 1991 წლის 7 დეკემბერს ექიმმა გარნერმა, გამომძიებელი მოსამართლის მიერ დანიშნულმა ექსპერტმა, განმცხადებელი ციხეში გამოიკვლია. ბ-ნმა სელმუნიმ ექიმს განუცხადა:

„1991 წლის 25 ნოემბერს, დაახლოებით დილის 9 საათზე, ქუჩაში გამაჩერეს. მოცემულ ეტაპზე არანაირი პრობლემა არ ყოფილა. წამიყვანეს სასტუმროში, სადაც ვცხოვრობდი. ექვსი გადაცემული პოლიციელიდან ერთ-ერთმა მარცხენა საფეთქლის არეში დამარტყა. შემდეგ წამიყვანეს ბობიგნის პოლიციის განყოფილებაში. მიახლოებით დილის 10 საათზე, მეორე სართულზე ამიყვანეს, სადაც დაახლოებით რვა ადამიანი დამიწყო ცემა. მე მუხლებზე დავეცი. პოლიციის ერთმა მოხელემ თმაში მტაცა ხელი. მეორე პოლიციელი განუწყვეტლივ მირტყამდა თავში რაღაც საგანს, რომელიც ბეისბოლის ხელჯოხს ჰგავდა, სხვა ზურგის არეში მცემდა. დაკითხვა დაახლოებით ერთი საათის განმავლობაში გრძელდებოდა. დამით მოვითხოვე ექსპერტიზა. წამიყვანეს საავადმყოფოში, სადაც რენტგენზე გამაშუქეს თავისა და გულმკერდის არეში. შემდგომი დაკითხვისას, მომდევნო დღის საღამოს, დაახლოებით 9 საათზე, კვლავ მცემეს, რაც დილის 2 საათამდე გრძელდებოდა. როდესაც ჩამომიყვანეს ფლეურში, გავიარე სამედიცინო ექსპერტიზა“.

19. ექიმი თავის დასკვნაში აღნიშნავს:

– „ქვეორბიტული ჰემატომა, რომელიც ვრცელდება 2 სმ-ის სიღრმეზე მარცხენა ქუთუთოს ქვემოთ, მოწითალო ფერის, თითქმის მთლიანად მორჩენილია;

– დაახლოებით 1 სმ-ის სიგრძის ჭრილობა, რომელიც გრძელდება მარცხენა წარბის გასწვრივ;

– ერთი ქვეორბიტული ჰემატომა მარჯვენა მხარეზე, თითქმის მთლიანად მორჩენილია;

– მრავალრიცხოვანი (მათ შორის ექვსი მძიმე) დაუეუილობა, რომელთაგან ზოგიერთი მარცხენა ხელზე თითქმის მთლიანად მორჩენილია;

– ორი 5 სმ-იანი დაუეუილობა, შესაძლოა ჭრილობა, მარჯვენა ხელზე;

- 0,5 სმ-ის დაზიანება მარჯვენა ხელის უკანა მხარეს;
- ჰემატომა გულმკერდის არეში, მარჯვენა მხართან ახლოს;
- ერთი ჰემატომა მარჯვენა მხარზე;
- მძიმე ჰემატომა (10-5 სმ) გულმკერდის მარცხენა მხარეს;
- სამი ჰემატომა მარცხენა მხარზე;
- მძიმე ჰემატომა (5-3 სმ), მოწითალო ფერის, გულმკერდის წინა მხარეს, ეპიგასტრიულ არეში;
- ჰემატომა მარჯვენა წინაჰეპატიტურ არეში;
- ჰემატომა გულმკერდის არეში მარცხენა მხარეს, მკერდიდან 5 სმ-ით ქვემოთ;
- 5-3 სმ-ის ჰემატომა იღლიის მარცხენა მხარეს;
- ჰემატომა მარჯვენა კუნთის არეში;
- მარჯვენა დუნდულის ჰემატომა;
- მარცხენა დუნდულის 10-5 სმ-ის სიგრძის ჰემატომა;
- 5-1 სმ-ის გასწვრივი ჰემატომა მარცხენა ბარძაყის წინა მხარეს;
- კანის დაზიანება, უთანაბრდება ჭრილობას, რომელიც მორჩენის სტადიაშია, მარჯვენა კოჭის წინა მხარეს;
- შესიება მარჯვენა ტერფის უკანა მხარეს და კანის დაზიანება ტერფის უკანა მხარეს;
- ხუთი ზედაპირული ჭრილობა, რომლებიც მორჩენის სტადიაშია, მარჯვენა ქვედა კიდურის წინა მხარეს;
- მარცხენა ხელის პირველ ორ მეტაკარპალზე უკანა მხარეს დაღურჯებული შესიება და კანის დაზიანება.

პაციენტი აცხადებს, რომ ფლეურში ჩამოსვლის შემდეგ მას მკურნალობდნენ კანის მაღამოებით და აძლევდნენ ტკივილგამაყუჩებლებს.

არ შეინიშნება რაიმე დაზიანება სკალპისა და მარცხენა თვალის კაკალთან...“

20. დასკვნის თანახმად:

„დასკვნა

ბ-ნი სელმუნი აცხადებს, რომ მას ცუდად ეპყრობოდნენ პოლიციაში პატიმრობისას.

მას აქვს სხეულის ტრავმული სახის დაზიანებები, რომლებიც მიღებულია იმ დროს, როდესაც იმყოფებოდა პატიმრობაში.

ეს დაზიანებები ექვემდებარება მკურნალობას“.

21. აღნიშნული დასკვნა თან ერთვის საგამოძიებო საქმეს, რომელიც გაიხსნა განმცხადებელთან მიმართებით. 1991 წლის 11 დეკემბერს გამომძიებელმა მოსამართლემ საქმე გაუგზავნა პროკურატურას.

22. 1992 წლის 8 სექტემბრის ბრძანებით, გამომძიებელმა მოსამართლემ განმცხადებელი გადასცა სისხლის სამართლის სასამართლოს და მოითხოვა მისი წინასწარ პატიმრობაში აყვანა.

23. 1992 წლის თებერვალში ბობიგნის *tribunal de grande instance*-ს პროკურატურამ მითითება მისცა ეროვნული პოლიციის ინსპექციას პოლიციის შესაბამისი მოხელეების დაკითხვის თაობაზე.

24. 1992 წლის 1 დეკემბერს ფლეური-მეგორისის ციხეში ეროვნული პოლიციის ინსპექციის მოხელის მიერ განმცხადებლის დაკითხვის დროს ამ უკანასკნელმა დაადასტურა თავისი აღრინდელი განცხადებები:

“1991 წლის 25 ნოემბრის საღამოს, დაახლოებით, 8 საათსა და 30 წუთზე, ჩემი სასტუმროს, *Terminus Nord*-ის, მახლობლად, *Gare du Nord*-თან ახლოს, პარიზში, ორმა-სამმა გადაცმულმა პოლიციელმა დამაპატიმრა. მათ კედელთან მიმაყენეს და ყელზე იარაღის ლულები მომაბჯინეს.

დაკავების დროს არც წინააღმდეგობა გამიწევია და არც ბრძოლა დამიწვია.

თქვენ შემახსენებთ, რომ 1992 წლის 27 ნოემბერს მე ვაღიარე დაკავებიდან გაქცევის მცდელობა. მე ვაპროტესტებ ამას. პირველ რიგში ვამტკიცებ, რომ ასეთი განცხადება არ გამიკეთებია პოლიციის მოხელისათვის, რომელმაც დამკითხა; გარდა ამისა, ხელი მოვაწერე დაკითხვის ოქმის ჩანაწერს წაკითხვის გარეშე. პოლიციაში, პატიმრობიდან გათავისუფლების დროს, პოლიციელმა მითხრა, რომ მან მე მაიძულა, ხელი მომეწერა იმაზე, თითქოს წინააღმდეგობა გაუწვიე დაკავების დროს.

მე მარტო ვიყავი დაკავების დროს. მაშინვე წამიყვანეს სასტუმროს ოთახში, რომელიც ჩემი თანდასწრებით განხრიკეს. ორი პოლიციელი უკვე იქ დაგეხვდა.

სანამ ისინი ჩხრეკდნენ ჩემს ოთახს, ყველაზე ახალგაზრდა პოლიციელმა მარცხენა საფეთქელთან დამარტყა. როდესაც მათ ჩხრეკა დაამთავრეს, წამიყვანეს ნარკოტიკებთან ბრძოლის განყოფილებაში, ბობიგნში, და ამიყვანეს მეორე თუ მესამე სართულზე.

მას შემდეგ, რაც მთლიანად გამჩხრიკეს, რომლის დროსაც ყველაფერი, რაც გამაჩნდა, ჩამომართვეს, ხუთმა პოლიციელმა დაიწყო ჩემი დაკითხვა.

ერთმა მათგანმა, რომელიც ჯგუფის ხელმძღვანელი ჩანდა, მუხლებზე დადგომა მაიძულა და დამიწყო თმებით თრევა, ხოლო მეორემ ნეკნებში ჯოხი დამარტყა, რომელიც ბეისბოლის ხელჯოხის ჰგავდა.

შემდეგ ამ ჯოხს თავში მირტყამდა.

სხვა სამი პოლიციელიც აქტიურად მცემდა. ზოგიერთი მათგანი ფეხებზე შემდგა და მაწვებოდა.

როგორც მახსოვს, ბობიგნის პოლიციის განყოფილებაში დაებრუნდი დაახლოებით საღამოს 10 საათზე. მოპყრობა, რომელიც ზემოთ აღვწერე, დაახლოებით დილის 1 საათამდე გრძელდებოდა.

პირველი დაკითხვის შემდეგ გადამცეს ფორმიან პოლიციელებს შენობის პირველ სართულზე, სადაც ვიყავი დაკავებული. რადგანაც დარტყმებისაგან ნეკნები და თავი მტკიოდა, ამის შესახებ პოლიციელებს ვაცნობე, როლებმაც ღამით იმავე რაიონის რომელიღაც საავადმყოფოში წამიყვანეს. იქ გავიარე რამდენიმე შემოწმება, მათ შორის, რენტგენზე გაშუქება, ხოლო მოგვიანებით დამაბრუნეს პოლიციის განყოფილებაში; მაგრამ არა იმ განყოფილებაში, სადაც პირველად მიმიყვანეს.

ფორმიანი პოლიციელები კარგად მეპყრობოდნენ.

მომდევნო დღით, სანამ მეორედ დამკითხავდნენ, ნარკოტიკებთან ბრძოლის განყოფილების ექიმმა შემამოწმა, რომელმაც ჩემს სხეულზე პოლიციელთა სისასტიკის ნაკვაღვეი დაინახა.

1992 წლის 26 ნოემბერს დღის სხვადასხვა მონაკვეთში კვლავ დამკითხა პოლიციის რამდენიმე, სამმა თუ ოთხმა, მოხელემ. როგორც ვფიქრობ, დაახლოებით დილის 10 საათი იქნებოდა. ამ დროს თმებით მათრიეს და ჯოხით რამდენიმე დარტყმა მომაყენეს.

იმავე საღამოს, როდესაც მეორე სართულზე რამდენიმე თანამშრომელი იმყოფებოდა, კვლავ დამკითხა ექვსმა პოლიციელმა, რომლებიც განსაკუთრებული სასასტიკით მეტყეოდნენ. მათ ხელჯოხებით მცემეს. ყველა მათგანი მონაწილეობდა ჩემზე განხორციელებულ ძალადობაში დილის 1 საათამდე. ვფიქრობ, რომ ცუდად მოპყრობის პროცესი დაიწყო დაახლოებით საღამოს 7 საათზე. დროის ერთ მონაკვეთში მაიძულეს შენობის გრძელ დერეფანში გასვლა, სადაც ერთ-ერთი მოხელე, ალბათ, ჯგუფის ხელმძღვანელი, თმაში მწვდა და დერეფანში მათრია, მაშინ როდესაც სხვები მეორე მხარეს იდგნენ.

მათ შემიყვანეს ოთახში, რომელშიც ქალი იჯდა, და დამაჩოქეს. შემდეგ თმაში მომიკიდეს ხელი და უთხრეს ქალს: „ნახე, შენ ახლა სიმღერას გაიგონებ“.

იქ დაახლოებით ათი წუთის განმავლობაში ვიყავი. ვერ აგიწერთ იმ ქალს, მაგრამ მახსოვს, რომ ახალგაზრდა იყო.

შემდგომ გამომიყვანეს უკან დერეფანში, სადაც ერთ-ერთმა პოლიციელმა ამოიღო პენისი, მომიახლოვდა და მითხრა: „აჰა, მოწუწუნე ეს“; ამ მომენტისათვის დანოქილი ვიყავი. მან პენისი მომიტანა ბაგეებთან, მე კი წინააღმდეგობას ვუწვედი.

მას შემდეგ რაც ვიუარე, თავისი კოლეგის რჩევით, ამ პოლიციელმა დამაშარდა.

ამის შემდეგ წამიყვანეს სხვა ოთახში და დამემუქრნენ დამდის დადებით, თუ არ ავლაპარაკდებოდი. მე უარი ვთქვი. მათ აანთეს ორი სარჩილაკი ლამპა, რომლებიც შეერთებული იყო გაზის ორ პატარა ბალონთან. მათ დაჯდომა მაიძულეს, ხოლო ლამპები დააწყვეს ერთი მეტრის მოშორებით ჩემი ტერფებიდან, რომლებზეც ფეხსაცმელი არ მეცვა, ამავდროულად, მცემდნენ. შემდეგ მათ ამოიღეს შპრიცი და მისი გაკეთებით

დამემუქრნენ. როდესაც ეს დავინახე, გავიხიე სახელო და ვუთხარი: „მიდით, თუ გაბედავთ“. როგორც ვფიქრობდი, მათ არ შეასრულეს მუქარა.

ჩემმა რეაქციამ პოლიციელთა მხრიდან ძალადობის ახალი ტალღა გამოიწვია და კვლავ არასათანადოდ მომეპყრნენ.

პოლიციელებმა დაახლოებით 15 წუთის განმავლობაში თავი დამანებეს, ხოლო ამის შემდეგ ერთ-ერთმა მითხრა: „თქვენ, არაბებმა ისიამოვნეთ ამით“. ამის შემდეგ გამაკავეს, გამხადეს და ერთ-ერთმა პოლიციელმა ანუსში მომითავსა პოლიციელების პატარა შავი ხელჯოხი.

NB. როდესაც ბ-ნი სელმუნი ამ ადგილს ყვება, ტირილს იწყებს.

მე ვიცი, რომ, რაც ახლა ვითხარით, ძალიან მძიმე მოსასმენია, მაგრამ ყველაფერი სიმართლეა. მე სინამდვილეში დავექვემდებარე ამგვარ მოპყრობას.

სექსუალური ძალადობის შემდეგ კვლავ წამიყვანეს საკანში.

მომდევნო დღეს შემამოწმა ექიმმა, რომელმაც შეაფასა ჩემი მდგომარეობა.

მე ვაცნობე ექიმს, რომ პოლიციელებმა ძალადობა განახორციელეს ჩემ მიმართ, ვთხოვე კიდევ, რომ ეთქვა მათთვის, შეეწყვიტათ ამგვარი მოპყრობა.

ძალადობა, რომელიც აღვწერე, გრძელდებოდა 1991 წლის 25-26 და 26-27 ნოემბრის ღამის საათებში.

გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე წარდგენამდე დროდადრო მცემდნენ.

როდესაც ხელი მოვაწერე დოკუმენტებს ჩემს ნივთებთან დაკავშირებით, შევნიშნე, რომ აღარ იყო 2 800 გულდენი და Dupont-ის ფირმის სანთებელა. ამის შესახებ შევატყობინე პოლიციელს, რომელიც, ალბათ, უფროსი იყო. მან უხეშად და გულგრილად მიპასუხა.

სანთებელას აქვს ინიციალები „A. Z.“

მე შემიძლია იმ ექვსი პოლიციელის ამოცნობა, რომლებმაც მცემეს.

ასევე შემიძლია აღვწერო, თუ რა მონაწილეობა მიიღო თითოეულმა მათგანმა ჩემს ცემაში.

უფროსი მოხელე ოდნავ მელოტია. მეორე დაახლოებით 30-35 წლისაა, ქერა თმები აქვს.

როგორც კი წარმადგინეს გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე, ვუთხარი მას ჩემზე განხორციელებული ძალადობის შესახებ. რამდენიმე დღის შემდეგ გავიარე შემოწმება ციხეში. თუმცადა, იმ დღეს, როდესაც წარვდექი გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე, ბობიგნის სასამართლოში დავინახე ექიმი.

მხოლოდ ერთი თვის განმავლობაში მყავდა ადვოკატი, რომელსაც შევატყობინე, თუ როგორ მოპყრობას დავექვემდებარე პოლიციაში.

როდესაც დავბრუნდი ციხეში, სხეულზე მეტყობოდა ფიზიკური ძალადობის ნიშნები. ამჟამად, პრობლემები მაქვს მხედველობასთან დაკავშირებით.

მე საჩივარი უნდა შევიტანო პოლიციელების წინააღმდეგ“.

25. დაკითხვის ოქმის ჩანაწერი გაუგზავნა ბობიგნის პროკურორს 1992 წლის 2 დეკემბერს, როგორც №B.92.016.5118/4 სამართალწარმოების ნაწილი.

26. 1992 წლის 7 დეკემბრის განაჩენით, ბობიგნის სისხლის სამართლის სასამართლოს მეცამეტე განყოფილებამ განმცხადებელს შეუფარდა პატიმრობა თბუთბეტი წლით და სამუდამო გაძევება საფრანგეთის ტერიტორიიდან. რაც შეეხება საბაჟო ხელისუფლების მიერ აღძრულ სამოქალაქო სამართალწარმოებას, მას სხვა თანაბრადებულებთან ერთად დაეკისრა ოცდაოთხი ძილიონი ფრანგული ფრანკის გადახდა ნაწილ-ნაწილ. 1993 წლის 16 სექტემბრის განაჩენით, პარიზის სააპელაციო სასამართლომ პატიმრობის ვადა 13 წლამდე შეუმცირა, ხოლო განაჩენის დანარჩენი ნაწილი უცვლელად დატოვა. 1994 წლის 27 ივნისს საკასაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა განმცხადებლის საკასაციო საჩივარი.

27. ბ-ნი სელმუნი გადიოდა რეგულარულ მკურნალობას პატიმრობაში ყოფნის დროს Hôtel-Dieu-ს საავადმყოფოში.

ბ. საგამოძიებო სამართალწარმოება

28. 1993 წლის 1 თებერვალს განმცხადებელმა ბობიგნის *tribunal de grande instance*-ს უფროსი გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე შეიტანა სისხლის სამართლის საჩივარი, განცხადებასთან ერთად სისხლის სამართლის სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ. კერძოდ, იგი ჩიოდა „ფიზიკური ძალადობით მიყენებული სხეულის დაზიანების გამო, რამაც იგი უუნარო გახდა მუშაობისათვის რვა დღეზე მეტი ხნის განმავლობაში, ძალადობისა და ჭრილობის იარაღით (ბეისბოლის ზელჯოხით) მიყენებისა და გარყვნილი ქმედებების გამო, რამაც გამოიწვია მუდმივი ინვალიდობა (ერთ თვალში მხედველობის დაკარგვა), გაუპატიურების გამო, ორი თუ მეტი თანამონაწილის დახმარებითა და წაქეზებით. ყველა ეს დანაშაული ჩადენილ იქნა 1991 წლის 25-29 ნოემბერს პოლიციის მოხელეთა მიერ თავიანთი სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულების დროს“.

29. 1993 წლის 22 თებერვალს №B.92.016.5118/4 სამართალწარმოებისას ბობიგნის პროკურორმა მოითხოვა, რომ გამოძიება დაწყებულიყო ბ-ნ სელმუნის მიერ შეტანილი საჩივრის, აგრეთვე თანაბრადებული ბ-ნ მადის მსგავსი საჩივრის საფუძველზე. საჩივრები ეხებოდა უცნობი პირისა თუ პირების მიერ ჩადენილ სამართალდარღვევებს დაუცველ ხალხზე განხორციელებული ძალადობისა და იარაღის გამოყენებით მათთვის ჭრილობების მიყენებისათვის, აგრეთვე, გარყვნილი ქმედებებისათვის. განმცხადებლის მიერ 1993 წლის 1 თებერვალს შეტანილი საჩივარი რეგისტრაციაში 1993 წლის 15 მარტს გატარდა. ახალ სამართალწარმოებას სხვა ნომერი მიენიჭა – B.93.074.600/9.

30. 1993 წლის 27 აპრილს ქ-ნმა მარიმ, ბობიგნის *tribunal de grande instance*-ს გამომძიებელმა მოსამართლემ, რომელსაც დაეწერა საქმე, ეროვნული პოლიციის ინსპექციის დირექტორს მისცა ფორმალური ინსტრუქციები, მიეღო ყველა საჭირო დონისძიება სიმართლის დადგენის მიზნით. მოხსენებების წარდგენის საბოლოო დღედ 1993 წლის 15 ივნისი განისაზღვრა.

31. 1993 წლის 9 ივნისს ექიმმა გარნერმა, ქ-ნ მარის თხოვნის საფუძველზე, ბ-ნი სელმუნი ხელახლა გამოიკვლია. თავის დასკვნაში, რომელიც მან 1993 წლის 21 ივნისს წარადგინა, შემდეგი მოსაზრებები ჩამოაყალიბა:

„როდესაც პირველად გამოვიკვლიე ბ-ნი სელმუნი, მან განაცხადა, რომ პოლიციაში პატიმრობის დროს დაუზიანდა ჯანმრთელობა. დღეს კი მითხრა, რომ მაშინ არ უხსენებია სექსუალური ძალადობა, რადგანაც სირცხვილის გრძობას განიცდიდა.

ანალური ხვრელის გამოკვლევამ არ გამოავლინა სხეულის დაზიანება, რომელიც დაადასტურებდა ან გააუქმებდა პაციენტის განცხადებებს, მით უმეტეს, თუ გავითვალისწინებთ სავარაუდო აქტებიდან დროის გასვლას.

სომატური დაზიანებები, რომლებიც აღნიშნულია წინა სამედიცინო ცნობაში, ექვემდებარება მკურნალობას შემდგომი გართულების გარეშე.

რაც შეეხება სავარაუდო გაუპატიურებას, რაიმე ფუნქციონალური შედეგების არაარსებობის ან გარეგანი დაზიანების გამო არ არის აუცილებელი სელმუნის დროებით გათავისუფლება მუშაობისათვის არავარგისიანობის საფუძველზე [ITTP], როგორც პირდაპირი შედეგი სავარაუდო ქმედობებისა.

მუშაობისთვის სრული უზარბისობა

სხეულის დაზიანებები, რომლებიც მითითებულია პირველ სამედიცინო ცნობაში და აღენიშნებოდა ბ-ნ სელმუნის პირველი ექსპერტის დასკვნის მომზადების დროს, არის ტრავმული, მძიმე მაჩვენებლების გარეშე (არაერთი ჰემატომა და სილურჯე) და საჭიროა ITTP 5 დღის ვადით.

დასკვნა

ბ-ნი სელმუნი აცხადებს, რომ მასზე განახორციელეს სექსუალური ძალადობა და სცემეს პოლიციაში პატიმრობის დროს.

ტრავმული დაზიანებები მოითხოვს ITTP-ს 5 დღით. პაციენტი აცხადებს, რომ მარცხენა თვალში დაუზიანდა მხედველობა. საჭიროა მისი შემოწმება თვალის სპეციალისტის მიერ, რათა დადგინდეს მიზეზობრივი კავშირი სავარაუდო ქმედობებთან.

რაც შეეხება სექსუალურ ძალადობას, რაიმე გარეგანი დაზიანების ან ფუნქციონალური შედეგების არაარსებობის გამო ITTP არ არის აუცილებელი.

32. 1993 წლის 15 ივნისის ბრძანებაში გამომძიებელმა მოსამართლემ მიიღო გადაწყვეტილება ერთსა და იმავე სამართალდარღვევებთან დაკავშირებული ორი საჩივრის გაერთიანების თაობაზე ერთი ნომრის – B.92.016.5118/4 – ქვეშ.

33. მან განმცხადებელი 1993 წლის 14 მაისს დაკითხა, ექსპერტი დანიშნა 1993 წლის 9 ივნისს და სამედიცინო ექსპერტის დასკვნა მხარეებს გადასცა 1993 წლის 15 სექტემბერს.

34. 1993 წლის 7 ივლისს განმცხადებელმა გამომძიებელ მოსამართლეს გაუგზავნა 1991 წლის 29 ნოემბრისა და 2 დეკემბრის სამედიცინო ცნობების ასლები, რომლებშიც კვლავ თავის საჩივრებზე მიუთითებდა.

35. 1993 წლის 3 სექტემბრის წერილში, რომელიც განმცხადებელმა გაუგზავნა პარიზის სააპელაციო სასამართლოს მეათე განყოფილების თავმჯდომარეს, რომელსაც უნდა განეხილა განმცხადებლის სააპელაციო საჩივარი საშიში ნარკოტიკული ნივთიერებების შესახებ კანონმდებლობისა და სამართალდარღვევებისათვის მსჯავრდების წინააღმდეგ, მან აღნიშნა, რომ იგი ბეისბოლის ხელჯოხით გააუპატიურეს და დაამატა, რომ მას პოლიციელმა დააშარდა. განმცხადებელმა მიუთითა, რომ ზემოხსენებული წერილის გაგზავნამდე მან ასევე აცნობა ბობიგნის სისხლის სამართლის სასამართლოს მეცამეტე განყოფილების თავმჯდომარეს იმ ცუდი მოპყრობის შესახებ, რასაც იგი დაექვემდებარა პოლიციაში პატიმრობისას.

36. 1993 წლის 8 ოქტომბრის ფორმალური ინსტრუქციით გამოძიებელმა მოსამართლემ გაიმეორა 1993 წლის 27 აპრილის მოთხოვნა, რამდენადაც არ იყო დაცული პოლიციის ინსპექციის მიერ მოხსენების წარდგენის ვადა – 1993 წლის 15 ივნისი. მან ასევე ბრძანა, რომ ბ-ნ სელმუნის საქმის მასალები წამოეღოთ ფრენსისის ციხის საავადმყოფოდან, ფლეური-მეგორისის ციხიდან და *Hôtel-Dieu*-ს საავადმყოფოდან.

37. გამოძიებელმა მოსამართლემ კვლავ დაკითხა სამოქალაქო მხარეები 1993 წლის 6 დეკემბერს, მას შემდეგ, რაც 1993 წლის 2 დეკემბერს მიიღო მტკიცებულება პოლიციის ინსპექციიდან. 1994 წლის 26 იანვარს ოფიციალურად დაინიშნა ადვოკატი განმცხადებლის ინტერესების წარმოსადგენად სამართლებრივი დახმარების სქემის საფუძველზე. 1994 წლის 23 ივნისისა და 27 ოქტომბრის წერილებით აღნიშნულმა ადვოკატმა განმცხადებელს აცნობა, რომ პრობლემები შეექმნა მისი მონახულების ნებართვის მიღებასთან დაკავშირებით.

38. სამოქალაქო მხარეები დაიკითხნენ 1994 წლის 10 თებერვალს. ამავე დღეს იყო დაინიშნული დამნაშავის იდენტიფიკაციის პროცედურა პოლიციის იმ მოხელეთა ამოსაცნობად, რომელთა წინააღმდეგაც იყო მიმართული ბ-ნ სელმუნის ბრალდებები. ბ-ნმა სელმუნიმ ათიდან ოთხი პოლიციელი ამოიცნო. ესენი იყვნენ: ბ-ნი ჟან-ბერნარდ ჰერვი, ბ-ნი კრისტოფ სტებლერი, ბ-ნი ბრუნო გოტიე და ბ-ნი პატრის ჰუროლტი.

39. სამოქალაქო მხარეთა მიერ პოლიციის იდენტიფიცირებული მოხელეების ბრალდების მიზნით გამოძიებელმა მოსამართლემ პროკურორს 1994 წლის 1 მარტს საქმის მასალები გაუგზავნა.

40. ბობიგნის პროკურორმა საქმე პარიზის მთავარ პროკურორს გადასცა, რომელმაც, თავის მხრივ, იგი საკასაციო სასამართლოს გადაუგზავნა.

41. 1994 წლის 27 აპრილის განახებით, მართლმსაჯულების ჯეროვანი განხორციელების ინტერესებიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლომ საქმე ჩამოაცილა ბობიგნის გამოძიებელ მოსამართლეს და გადასცა ვერსალის *tribunal de grande instance*-ს მოსამართლეს. 1994 წლის 21 ივნისს ვერსალის *tribunal de grande instance*-ს პროკურორმა თავიდან დაიწყო შემდეგი სამართალდარღვევების გამოძიება (საქმე №V.94.172.0178/3):

„საჯარო მოხელეთა მიერ ფიზიკური ძალადობა, რამაც მუშაობისათვის სრული არავარგისიანობა გამოიწვია რვა დღეზე მეტი ხნით და სექსუალური ძალადობა, რამდენიმე თავდამსხმელისა თუ თანამონაწილის მიერ ნებისმიერი პირების წინააღმდეგ, რომლებიც იდენტიფიცირებულ იქნებიან გამოძიების შედეგად“.

42. 1994 წლის 22 ივნისს საქმე დაეწერა ქ-ნ ფრანსუაზა კარლიერ-პრიუენტს, ვერსალის *tribunal de grande instance*-ს თავმჯდომარის მოადგილეს, რომელიც ხელმძღვანელობდა მთელ სისხლის-სამართლებრივ გამოძიებას.

43. 1994 წლის 8 აგვისტოს გამომძიებელმა მოსამართლემ მოითხოვა მისთვის გამოეგზავნათ ბ-ნ სელმუნის ორივე სამედიცინო დოკუმენტი ეროვნული პოლიციის ინსპექციის ბეჭდით. შტამპიანი დოკუმენტები მას 1995 წლის 12 აპრილს გაეგზავნა.

44. 1995 წლის 19 სექტემბერს ბ-ნმა სელმუნიმ მარცხენა თვალზე *Hôtel-Dieu*-ს საავადმყოფოში ოპერაცია გაიკეთა.

45. 1995 წლის 22 სექტემბრის ბრძანებით, გამომძიებელმა მოსამართლემ, ბ-ნ სელმუნის გამოსაკვლევეად, თვალის სპეციალისტი, ექიმი ბიარდი მოიწვია.

46. 1996 წლის 5 იანვარს სამედიცინო ექსპერტს დამატებითი ვადა მიეცა დასკვნის მოსამზადებლად. 1996 წლის 18 იანვარს წარმოდგენილ დასკვნაში ექიმმა ბიარდიმ შემდეგი მოსაზრებები ჩამოაყალიბა:

„1. ბ-ნ სელმუნის მხედველობა გაუუარესდა 1995 წლის სექტემბერში ოპერაციის გაკეთების შემდეგ. თუმცა არ შეიძლება დანამდვილებით იმის მტკიცება, რომ მხედველობის გაუარესება მოხდა 1991 წლის 25 ნოემბრიდან 1995 წლის სექტემბრამდე.

2. ძალადობას, რის თაობაზეც ჩივის ბ-ნი სელმუნი, კერძოდ, დარტყმებს სახის მარცხენა პერიორბიტალურ არეში შეეძლო გამოეწვია თვალის დაზიანება, მაგრამ მეტამორფოზის ან თუნდაც მხედველობის შემცირების სუბიექტური სიმპტომებისა და ეპირეტინალური მემბრანის დამოუკიდებელი პრობლემის გარდა თვალზე, კერძოდ, წინა თვალბუდეზე, რაიმე ნაკვაღევი აღმოჩენილი არ არის, არც ჰაიმორიტის რაიმე ნიშანი შეინიშნება თვალის ბადისებრ გარსთან, რაც გამოწვეული იქნებოდა ხანგრძლივი დარტყმებით, რომ მათ შორის კავშირი დადგინდეს. გარდა ამისა, დეგენერაციის ნიშნები იქნა აღმოჩენილი ორგანულ მოშლილობასთან (ახლომხედველობა ორივე თვალზე) მიმართებით“.

47. 1996 წლის 6 თებერვალს სამედიცინო დასკვნა გადაეცა ბ-ნ სელმუნის, რომელმაც კიდევ ერთხელ მისცა ჩვენება. იგი კვლავ ამტკიცებდა ბრალდებებს ოთხი პოლიციელის მიმართ, რომლებიც ამოიცნო. 1996 წლის 7 მარტს მოისმინეს მეორე სამოქალაქო მხარის, ბ-ნ მადის, ჩვენება. მადიმ დაასახელა მეხუთე პოლიციელი, ბ-ნი ალექსის ლეკლერკი.

48. 1996 წლის 2 მაისის წერილით გამომძიებელი მოსამართლე სისხლის-სამართლებრივი გამოძიების დეპარტამენტის (CID) დირექტორს იმ პოლიციელთა სახელებსა და მისამართებს სთხოვდა, რომელთა წინააღმდეგაც მიმართული იყო საჩივარი. დირექტორმა პასუხი 1996 წლის 23 მაისს გაუგზავნა.

49. 1996 წლის 21 ოქტომბერს გამომძიებელმა მოსამართლემ ოფიციალურად შეატყობინა განმცხადებლის მიერ მითითებულ ხუთ პოლიციელს, რომ მათ მიმართ დაიწყო გამოძიება.

50. ხუთი პოლიციელი, რომელთა წინააღმდეგაც ბ-ნმა სელმუნიმ და ბ-ნმა მადიმ საჩივრები შეიტანეს, კერძოდ, ბ-ნი ჰერვი, ბ-ნი სტებლერი, ბ-ნი გოტიე, ბ-ნი ლეკლერკი და ბ-ნი ჰუროლტი დაიკითხნენ პირველივე გამოცხადების დროს 1997 წლის 10, 24 და 31 იანვარს, 28 თებერვალსა და 7 მარტს. მათ მიმართ დაიწყო გამოძიება საჯარო მოხელეთა მიერ განხორციელებული ძალადობის გამო, რამაც გამოიწვია სრული არავარგისიანობა სამუშაოსათვის რვა დღეზე მეტი ხნით. ბ-ნ ჰერვის, ბ-ნ სტებლერის, ბ-ნ გოტიესა და ბ-ნ ჰუროლტის მიმართ, აგრეთვე დაიწყო გამოძიება სექსუალური ძალადობისათვის, ჩადენილი რამდენიმე წამქეხებლისა თუ თანამონაწილის მიერ.

51. 1998 წლის 24 აპრილს, პოლიციელთა მხრიდან უარყოფის თვალსაზრისით, რომლებიც ამტკიცებდნენ, რომ ბ-ნ სელმუნის დაკავების დროს იყო ბრძოლა, გამომძიებელმა მოსამართლემ ექსპერტად დანიშნა ექიმი გარნერი. მას დაევალა ბ-ნ სელმუნის სამედიცინო დოკუმენტებისა და ცნობების შემოწმება და დასკვნის გაკეთება იმასთან დაკავშირებით, განაპირობა თუ არა აღმოჩენილი დაზიანებები ბრძოლამ მისი დაპატიმრების დროს, 1991 წლის 25 ნოემბერს, დაახლოებით, საღამოს 8 საათსა და 30 წუთზე, ან ხომ არ ამყარებდნენ ისინი განმცხადებლის ბრალდებებს.

52. იმავე დღეს განცხადებელმა მოითხოვა მთელი რიგი საგამომძიებო ღონისძიებების ჩატარება, მათ შორის, შემდეგი დაპირისპირება მოწმეებსა და სხვა სამედიცინო დასკვნებს შორის იმისათვის, რომ განსაზღვრულიყო მისთვის მიყენებული ზიანი და მოსამართლის მიერ იმ შენობების შემოწმება, რომლებშიც იგი პოლიციაში პატიმრობის დროს იმყოფებოდა. 1998 წლის 7 მაისის ბრძანებით გამომძიებელმა მოსამართლემ არ დააკმაყოფილა თხოვნები იმ საფუძველზე, რომ ზოგიერთი მათგანი ნაწილობრივ უკვე დაკმაყოფილებული იყო.

53. 1998 წლის 4 ივნისს განმცხადებელსა და ოთხ პოლიციელს შორის დაპირისპირება დაიწყო. ბ-ნმა სელმუნიმ აღწერა, თუ რა როლი ითამაშა თითოეულმა მათგანმა მისი პატიმრობაში ყოფნის დროს.

54. ექიმ გარნერის დასკვნა წარდგენილ იქნა 1998 წლის 3 ივლისს. ექსპერტის აზრით:

„სამედიცინო დოკუმენტების განხილვა აჩვენებს, რომ ექიმებმა დაადგინეს პოლიციაში პატიმრობისას პაციენტის სხეულზე მიყენებული დაზიანებების პროგრესია.

ზოგიერთი მათგანი ნამდვილად მიღებულია „ბრძოლის დროს“, როდესაც პაციენტი დააკავეს 1991 წლის 25 ნოემბერს, დაახლოებით საღამოს 8 საათსა და 30 წუთზე, როგორც ამას აღწერენ CID-ის შესაბამისი მოხელეები.

დაზიანებები, განსაკუთრებით ქვედა კიდურებსა და დუნდულებზე, რომლებიც არ აღმოჩნდა პირველი შემოწმების დროს, სინამდვილეში მიღებულია მისი დაკავების შემდეგ, რაც, შესაბამისად, ამყარებს პაციენტის არგუმენტაციას.

რაც შეეხება სოლომურ ქმელობებს, რასაც აღწერს პაციენტი, 1993 წლის 9 ივნისს, მომხდარი ფაქტიდან წელიწად-ნახევრის შემდეგ, ჩატარებული ტესტის უარყოფითი შედეგი არც უარყოფს და არც ადასტურებს, რომ ეს მტკიცება სინამდვილეს შეეფერება“.

55. 1998 წლის 25 აგვისტოს გამომძიებელმა მოსამართლემ ოფიციალურად შეატყობინა ბ-ნ სელმუნის გამოძიების დამთავრების შესახებ. საგამომძიებო მასალები პროკურატურას 1998 წლის 15 სექტემბერს გაეგზავნა.

56. 1998 წლის 19 ოქტომბერს პროკურორმა წერილობით განაცხადა, თუ როგორ სურდა, გამომძიებელ მოსამართლეს გაეგრძელებინა საქმის განხილვა. იგი ამტკიცებდა, *inter alia*:

„... პოლიციის მოხელეთა მიერ ფაქტების უარყოფა არ განხილულა იმაზე მეტად ვიდრე მათი მითითება „ძალის გამოყენებაზე“, როდესაც ახორციელებდნენ დაკავებას ან იძულებით წინააღმდეგობაზე დაკითხვის პროცესში.

აჰმედ სელმუნისა და აბდელმაჯიდ მადის განცხადებებში რაიმე ცვლილებისა თუ შეუსაბამობების არარსებობა ამართლებს იმას, რომ ისინი მხედველობაში უნდა მიიღონ. გარდა ამისა, ისინი დასტურდება სამედიცინო დასკვნებით და ამდენად, წარმოადგენს საკმარის მტკიცებულებას ხუთი პირის წინააღმდეგ, რაც უნდა განიხილოს პირველი ინსტანციის სასამართლომ...”

57. 1998 წლის 21 ოქტომბრის ბრძანებით გამოძიებულმა მოსამართლემ ხუთივე პოლიციელი ვერსალის სისხლის სამართლის სასამართლოს პროცესზე გამოიძახა. რაც შეეხება ბ-ნ სელმუნის ბრალდებებს, მოსამართლემ ხსენებულ სასამართლო პროცესზე ოთხი პოლიციელი გამოიძახა, რომელთაც ბრალი ედებოდათ ძალის გამოყენების მუქარით ჯგუფურად ჩადენილ სექსუალურ ძალადობაში და აგრეთვე ძალადობაში, რამაც გამოიწვია მუშაობისათვის სრული უვარგისობა რვა დღეზე მეტი ხნით.

58. ვერსალის სისხლის სამართლის სასამართლოს მოსმენა გაიმართა 1999 წლის 5 თებერვალს. განმცხადებელმა შეიტანა განცხადება იმ საჩივრის გასამყარებლად, რომ სასამართლოს არ ჰქონდა საქმის განხილვის იურისდიქცია და რომ იგი უნდა გადასცემოდა ასიზის სასამართლოს. ბ-ნი სელმუნი ამტკიცებდა, რომ მის მიმართ განხორციელებული სექსუალური ძალადობა პრინციპში წარმოადგენდა გაუპატიურებას; იგი იყო მსხვერპლი საჯარო მოხელეების მხრიდან ძალადობისა, რამაც გამოიწვია მუდმივი არაშრომისუნარიანობა, კერძოდ მხედველობის დაქვეითება; დაბოლოს, მისივე მტკიცებით, ცუდად მოპყრობა, რომელსაც იგი დაექვემდებარა, უნდა კვალიფიცირებულიყო წამებად, დანაშაულის ჩადენამდე ან უშუალოდ დანაშაულის ჩადენის მომენტში. სასამართლომ ეს პრეტენზიები საქმის არსებით მხარესთან ერთად განიხილა. სასამართლო განხილვის დასრულებისას პროკურორმა მოითხოვა, რომ ბ-ნ ჰერვისათვის შეეფარდებინათ პატიმრობა ოთხი წლის ვადით, ხოლო ბ-ნ სტებლერისათვის, ბ-ნ ჰუროლტისა და ბ-ნ გოტიესათვის – პატიმრობა სამი წლის ვადით. სისხლის სამართლის სასამართლომ განაჩენის გამოტანა 1999 წლის 25 მარტისათვის გადადო.

59. 1999 წლის 25 მარტის განაჩენში ვერსალის სისხლის სამართლის სასამართლომ არ დააკმაყოფილა ბ-ნ სელმუნის საჩივარი იურისდიქციასთან დაკავშირებით შემდეგი მოტივებით:

ა) სექსუალური დანაშაულის, როგორც გაუპატიურების, კვალიფიკაციის თაობაზე, „სასამართლომ დაასკვნა, რომ არც სამედიცინო ცნობები და არც ესკპერტთა დასკვნები არ ამტკიცებს ბ-ნ სელმუნის ანალურ ხვრელში რაიმეს მოთავსებას. უფრო მეტიც, სელმუნიმ ვერ შეძლო პოლიციის მოხელის იდენტიფიცირება, რომელმაც, მისი მტკიცებით, გააუპატიურა იგი. აქედან გამომდინარე, სამართალდარღვევა არ შეიძლება კვალიფიცირდეს როგორც გაუპატიურება“.

ბ) ძალადობის, რამაც მუდმივი არაშრომისუნარიანობა გამოიწვია, კვალიფიკაციის თაობაზე,

„... სასამართლო აღნიშნავს, რომ ექსპერტის, ექიმ ბიარდის, დასკვნა არ აღგენს მიზეზობრივ კავშირს ბ-ნ სელმუნის მხედველობის დაქვეითებასა და იმ დარტყმებს შორის, რომლებიც მან მიიღო. აქედან გამომდინარე, არ შეიძლება ამ საკითხთან დაკავშირებული საჩივრის დაკმაყოფილება“.

გ) ცუდად მოპყრობის, როგორც დანაშაულის ჩადენამდე ან უშუალოდ დანაშაულის ჩადენის მომენტში წამების, კვალიფიკაციის შესახებ

„გარდა იმ ფაქტისა, რომ ეს ქმედობები არ იყო ამგვარად კვალიფიცირებული ადრე მოქმედ სისხლის სამართლის კოდექსში, რომელიც გამოიყენებოდა იმ დროს, როდესაც

ადგილი ჰქონდა საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს, წინამდებარე საქმეში აჰყედ სელმუნის მიმართ განხორციელებული ძალადობის აქტები, რომლებიც, მისი მტკიცებით, უნდა კვალიფიცირდეს წამებად ან ბარბაროსობად, არ იყო განხორციელებული დანაშაულის ჩადენამდე ან უშუალოდ დანაშაულის ჩადენის მომენტში.

ამდენად, სასამართლოს მიაჩნია, რომ ზემოხსენებული ქმედობების დანაშაულად კვალიფიცირება არ შეიძლება...”

60. იმის დასადგენად, იყენენ თუ არა პოლიციის მოხელეები დამნაშავენი, სისხლის სამართლის სასამართლომ აღნიშნა, რომ „ორი სრულიად ურთიერთსაწინააღმდეგო არგუმენტი იქნა წარმოდგენილი“, და „პოლიციის მოხელეთა მიერ მიცემული მთელი რიგი განმარტებების“ „რიგრიგობით“ განხილვა გადაწყვიტა. დაუშვა რა, რომ „დადგინდა... [განმცხადებლისათვის მიყენებული] დაზიანებები გამოწვეულ იქნა პოლიციაში პატიმრობისას ან იქამდე, თუ იმის შემდეგ მოკლე ხნის განმავლობაში“, სასამართლომ მიიჩნია, რომ სამოქალაქო მხარეების მცდელობა, დაკავების დროს წინააღმდეგობა გაეწიათ, არ არის საკმარისი ახსნას არსებული დაზიანებები; „შეუსაბამობა“, თუ ამას საერთოდ ჰქონდა ადგილი, სამოქალაქო მხარეთა განცხადებებს შორის არ იყო გადამწყვეტი და, ზოგადად, „სამოქალაქო მხარეები ერთნაირად აღწერდნენ მოვლენებს“; მყარი მტკიცებულების არსებობის შემთხვევაშიც კი „პოლიციის ნებისმიერმა მოხელემ კარგად იცის, რომ აღიარება სასურველია და ამავედროულად, რთულია ბრალდებულისათვის მოგვიანებით მისი შეცვლა“; „არ არსებობდა არც ერთი მტკიცებულება, რომელიც ადასტურებდა იმას, რომ სამოქალაქო მხარეებმა მოილაპარაკეს პოლიციის მოხელეთა წინააღმდეგ საჩივრების შეტანამდე“.

61. ვერსალის სისხლის სამართლის სასამართლომ დაადგინა - „გამოძიების დროს მოპოვებულმა და სასამართლოს წინაშე წარმოდგენილმა მტკიცებულებებმა აჩვენა, რომ მოვლენები, მართლაც ისე განვითარდა, როგორც ეს დაზარალებულმა აღწერა“ და მსჯავრი დასდო პოლიციელებს იმ დანაშაულებისათვის, რომელთა ჩადენაშიც ბრალი ედებოდათ. სასამართლომ ვალდებულად ცნო თავი, „გამოეყენებინა სისხლის სამართლის კანონმდებლობა იმ სახით, რომ ის სხვებისთვის მაგალითი ყოფილიყო“, ხოლო ბ-ნ ჰუროლტს, ბ-ნ გოტიესა და ბ-ნ სტებლერს შეუფარდა პატიმრობა სამი წლის ვადით. მეოთხე პოლიციელთან მიმართებით, სასამართლომ დაადგინა:

„... ბერნარდ ჰერვი, უფროსი გამომძიებელი ინსპექტორი, პასუხისმგებელი იყო გამოძიების წარმოების მეთოდების გამოყენებაზე, მისი კოტროლისა და დირექტივების ქვეშ. გარდა ამისა, იგი უშუალოდ მონაწილეობდა ძალადობაში, რამდენადაც თმებით ითრევდა სამოქალაქო მხარეებს. სამოქალაქო მხარეებმა ცალსახად ამოიცნეს მასში პასუხისმგებელი მოხელე.“

აქედან გამომდინარე, სასამართლო აუცილებლად მიიჩნევს, რომ ბერნარდ ჰერვი თავისი ქმედობების გამო უფრო მკაცრად უნდა გასამართლდეს და მას პატიმრობას ოთხი წლის ვადით უფარდებს.

რადგან ბერნარდ ჰერვი კვლავ პასუხისმგებელი მოხელეა, საჯარო პოლიტიკის საკითხის თვალსაზრისით, სასჯელის დაუყოვნებლივ აღსრულება აუცილებელია. სასამართლო გამოსცემს ბერნარდ ჰერვის დაკავების ორდერს“.

62. ვერსალის სისხლის სამართლის სასამართლომ დაშვებულად გამოაცხადა ბ-ნ სელმუნის განცხადება სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის თაობაზე. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მას არ დაუკონკრეტებია თანხა მიყენებული ზიანის

ანაზღაურებისათვის და, შესაბამისად, შეინარჩუნა სამოქალაქო სამართლის სასამართლოსათვის მიმართვის უფლება.

63. პოლიციის მოხელეებმა სააპელაციო საჩივარი შეიტანეს.

64. 1999 წლის 8 აპრილს ვერსალის სააპელაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა ბ-ნ ჰერვის განცხადება გათავისუფლების თაობაზე შემდეგი მოტივებით:

„... სამართალდარღვევებმა თავიანთი განსაკუთრებით სერიოზული ხასიათის გამო, რამდენადაც ეხებოდა ბრალდებულს, როგორც პოლიციის უფროსი მოხელის [officier de police judiciaire] სტატუსის მქონეს, რომელიც პასუხისმგებელია რესპუბლიკის კანონების აღსრულებისათვის, რომელსაც მსჯავრი დასდო პირველმა ინსტანციამ, სერიოზულად და ხანგრძლივად ხელყო საზოგადოებრივი წესრიგი...“

65. 1999 წლის 1 ივლისის განაჩენით, რომელიც მიიღეს 1999 წლის 20-21 მაისის მოსმენის შემდგომ, რომლის შედეგადაც, ბ-ნი ჰერვი გათავისუფლდა, ვერსალის სააპელაციო სასამართლომ გაამართლა პოლიციელები სექსუალური ძალადობის ბრალდებისათვის არასაკმარისი მტკიცებულების გამო, მაგრამ ისინი დამნაშავეებად ცნო „ძალადობისა და იარაღით ჭრილობის მიყენებაში ან მისი გამოყენების მუქარით, პოლიციის მოხელეების მიერ თავიანთი ვალდებულებების შესრულებისას და კანონიერი მიზნის გარეშე, რამაც გამოიწვია მუშაობისათვის სრული არავარგისიანობა რვა დღეზე ნაკლები ხნით, სელმუნის საქმეში, ხოლო რვა დღეზე მეტი ხნით, მადის საქმეში“. შესაბამისად, სასამართლომ ბ-ნ ჰერვის შეუფარდა პატიმრობა თვრამეტი თვით, რომელთაგან თხუთმეტი თვე გადავადდა, ბ-ნ გოტიესა და ბ-ნ სტებლერს – თხუთმეტი თვით გადავადებით, ხოლო ბ-ნ ჰურალტს – თორმეტი თვით პატიმრობა გადავადებით. სააპელაციო სასამართლომ, *inter alia*, ჩამოაყალიბა შემდეგი მოტივები:

„ბრალის თაობაზე

ძალადობასთან დაკავშირებით

აბსოლუტური პირობებით პოლიციელის, *a fortiori* უფროსი მოხელის [officier de police judiciaire], სიტყვა უფრო სარწმუნოა, ვიდრე ნარკოტიკებით მოვაჭრისა. ეს წინა პირობა თუმცადა შესუსტებულია და დაუსაბუთებელიც კი არის, როდესაც სამართალდამრღვევის განცხადებებს ამყარებს გარეგანი მტკიცებულებები, როგორიცაა სამედიცინო დასკვნები. უფრო მეტად დგება ეჭვქვეშ, როდესაც პოლიციელთა განმარტებები მნიშვნელოვნად იცვლება სამართალწარმოების მსვლელობის დროს და პრეზუმფცია პოლიციის სასარგებლოდ კარგავს ძალას, თუ ნაჩვენებია, რომ, როგორც წინამდებარე საქმეში, პოლიციის მოხსენებები სიმართლეს არ ასახავს.

სამედიცინო დასკვნების შესახებ

სამოქალაქო მხარეთა მიერ გაკეთებული ბრალდებები ეფუძნება სამედიცინო დასკვნებს, პირველ რიგში სელმუნის საქმის შესახებ. ექსპერტმა, პროფესორმა გარნერმა, 1998 წლის 5 მაისის დასკვნაში აღნიშნა, რომ ყველა ექიმმა, რომელმაც გამოიკვლია იგი პოლიციაში პატიმრობისას, დაადგინა ტრავმული დაზიანებები მარცხენა მკლავზე, მარჯვენა თვალის არეში, სკალპსა და ხერხემალზე. 1991 წლის 29 ნოემბერს შემდგომი დაზიანებები აღმოჩნდა ქვედა კიდურებზე. ექიმმა დასძინა, რომ 1991 წლის 7 დეკემბერს ჩატარებული გამოკვლევისას მას კვლავ ჰქონდა ადრინდელი დაზიანებები, ხოლო დუნდულებსა და მარჯვენა მუხლზე აგრეთვე შეინიშნებოდა ახალი დაზიანებები.

სელმუნისათვის მიყენებული დაზიანების მოცულობა იზრდებოდა პოლიციაში პატიმრობის გაგრძელებასთან ერთად.

1991 წლის 29 ნოემბერს ექიმ ედერის მიერ აღმოჩენილი სილურჯე მარცხენა ქუთუთოზე, პატარა სწორხაზოვანი ჭრილობა მარცხენა წარბის გასწვრივ, მარცხენა და მარჯვენა ქვეორბიტალური ჰემატომა, ხოლო შემდგომში, 1991 წლის 2 დეკემბერს, ექიმ ნიკოტის მიერ აღწერილი სილურჯე „თვალების ირგვლივ“, შეესაბამება სელმუნის მიერ ნახსენებ დარტყმებს.

სხვადასხვა ჰემატომა, აღმოჩენილი გულმკერდის არეში, ორივე ფერდსა და მუცელზე, შეესაბამება დარტყმებსა და ცემის ფაქტებს, რომლებზეც სელმუნი მიუთითებდა 1991 წლის 7 დეკემბრის განცხადებაში.

სკალპისა და თავის ტკივილები, რომლებზეც მიუთითეს ექიმმა აუსტინმა და ექიმმა ედერიმ, ასევე ამყარებს სელმუნის განცხადებებს, რომ მას თმებით ითრევდნენ და თავში გამუდმებით ურტყამდნენ საგანს, რომელიც შეიძლებოდა ბეისბოლის ხელჯოხის ყოფილიყო.

დუნდულებსა და თეძოებზე აღმოჩენილი ჰემატომა შეიძლება მხოლოდ გამოწვეული ყოფილიყო ბლაგვი საგნის დარტყმით. ამგვარადვე, ფეხებზე, მუხლებსა და ტერფებზე აღმოჩენილი ჰემატომა შეესაბამება დარტყმებს ან შეჯახებებს, რაზეც ჩიოდა სელმუნი.

ზემოთქმულიდან გამომდინარეობს, რომ ობიექტური დაზიანებები, როგორც ეს აღნიშნულია თანმიმდევრულ გამოკვლევებში, შეესაბამება დარტყმებს, რომელთაც აღწერს სელმუნი.

რაც შეეხება მადის, სამედიცინო ცნობები და სამედიცინო-საექსპერტო დასკვნები მოწმობს იმ დარტყმების სინამდვილესა და ინტენსიურობას, რომლებიც მას მიაყენეს. აგრეთვე, ექსპერტის თქმით, დრო, რომელიც გავიდა ობიექტური დაზიანებების განენასა და ზემოხსენებულ მოვლენებს შორის, აშკარად მიუთითებს მცირე ზომის განმეორებით დაზიანებებზე.

სკალპის დაზიანება აბსოლუტურად შეესაბამება მადის განცხადებას იმის თაობაზე, რომ თავში არაერთგზის ურტყეს ბლაგვი საგანი.

მართკუთხედი ფორმის დიდი მოცულობის ჰემატომა მარჯვენა ბარძაყზე, ხოლო იმავე ფორმის სამი ჰემატომა მარცხენა ბარძაყზე მკაფიოდ ასახავს იმ დარტყმებს, რომლებიც მიყენებულია ბლაგვი საგნით, როგორც ამას აღწერს მოსარჩელე.

ბრალდებულების შეფასებებთან დაკავშირებით

ბრალდებულთა განმარტებები იმის შესახებ, თუ როგორ გაჩნდა დაზიანებები, სრულებით მოკლებულია საფუძვლიანობას. გარდა ამისა, ამ, ისევე როგორც სხვა, საკითხების თაობაზე, მათი განმარტებები ერთმანეთისაგან განსხვავდება. მაგალითად, ბ-ნი ჟან-ბერნარდ ჰერვი თავდაპირველად ამტკიცებდა, რომ მისი მოქმედება სელმუნის (D57) დაკავების დროს მხოლოდ დახმარების გაწევით შემოიფარგლებოდა, მაგრამ შემდგომში აღნიშნა, რომ იგი დაკავების დროს ქუსაში კი არა, სასტუმროში იმყოფებოდა.

პოლიციის მოხელეთა მტკიცებით, მათ წინააღმდეგ მიმართული ბრალდება არის ურთიერთშეთანხმებული, კარგად გააზრებული დონისძიება. ამ საკითხის თაობაზე

უნდა აღინიშნოს, რომ გამოძიებისა და სამართალწარმოების შეიდეგ წლის განმავლობაში არ ყოფილა მოპოვებული მტკიცებულება ამ მტკიცების დასასაბუთებლად. მოსარჩელეთა ინტერესები მნიშვნელოვნად განსხვავებულია. თანმიმდევრული აღწერები ყველა იმ არასათანადო მოპყრობისა, რომლებზეც ისინი მიუთითებდნენ, არ წარმოაჩენს რაიმე მინიჭებლობას. აგრეთვე უნდა აღინიშნოს, რომ თვითონ სელმუნის ძნელად თუ ჰყავდა ადვოკატი ნარკოტიკებით ვაჭრობასთან დაკავშირებული სამართალწარმოებისას.

მხედველობის მიღმა არ უნდა დაგვრჩეს ის ფაქტიც, რომ მადისა და სელმუნის, რომლებიც მანამდე არასდროს ყოფილან დაპატიმრებულნი, არ შეიძლებოდა ჰქონოდათ ყალბი ისტორიის შეთხზვის პრაქტიკა.

ის უბრალო ფაქტი, რომ სელმუნის დაკავება სასტუმროსთან ახლოს, თუნდაც დავუშვათ, რომ მას თან ახლდა გარკვეული წინააღმდეგობის გაწევა, არ ხსნის მიყენებული დაზიანებების სიმძიმესა, თუ მათ თანდათანობით გამოვლინებას, რაც დასტურდება საქმეში არსებული ფოტოებით, თუ გავითვალისწინებთ, რომ პოლიციელებს იმ მომენტის შემდეგ მალევე არ გაუკეთებიათ მოხსენება რაიმე ეჭვის არსებობის ნიშნების თაობაზე არც უშუალოდ მათთან და არც სელმუნთან მიმართებაში, ნიშნებისა, რომლებიც საჭიროებდა დაწვრილებით სამედიცინო გამოკვლევას და რაც მათ ინტერესებში შედიოდა.

რაც შეეხება მადის, პოლიციელის მოხსენება, რომლის თანახმადაც, იგი განზრახ ურტყამდა თავს კედელსა და კარადას, არ შეესაბამება სამედიცინო გამოკვლევების დასკვნებს.

ექსპერტმა აღნიშნა, რომ ამ სახის შემთხვევის დროს, როგორც წესი, მოვლენების განხორციელებას თან სდევს ერთმნიშვნელოვანი დაზიანებები და სისხლიანი ჭრილობებიც კი, რაც ამ შემთხვევაში არ აღნიშნულა.

ყველა ამ ფაქტიდან გამომდინარე სასამართლო დარწმუნდა, რომ სავარაუდო წინააღმდეგობის გაწევა დაკავების დროს ბრალდებულებმა გამოიგონეს, რათა გაემართლებინათ პატიმრობაში მყოფი პირებისათვის მიყენებული ჰემატომისა და დაზიანებების სერიოზული ხასიათი და ადგილმდებარეობა.

პოლიციის მოხსენებების საფუძვლიანობა

SDPJ 93-ის პოლიციელებმა, მოცემულ შემთხვევაში, კერძოდ, ჟან-ბერნარდ ჰერვიმ, სასამართლოს წინაშე აღიარა, რომ რამდენიმე მოხსენება სელმუნისა და მადის შესახებ, რომლებიც იმყოფებოდნენ პატიმრობაში, შეიცავდა არაზუსტ განცხადებებს როგორც დროის, ისე იმ პირთა ვინაობის შესახებ, ვინც შეადგინა ეს დოკუმენტები, რასაც არ მისცემია რაიმე დასაბუთებული დოკუმური ახსნა სასამართლოს წინაშე. მაგალითად, ჰუროლტმა შეადგინა მოხსენება (D114) ჩხრეკასთან დაკავშირებით გონესში, 26 ნოემბერს საღამოს 5.50 წთ.-დან 6.55 წთ.-მდე, ხოლო საღამოს 6 საათსა და 45 წუთზე, ანუ თითქმის იმავე დროს, შეადგინა მეორე მოხსენება (D158), რომლის მიხედვით, მადიმ დაკავებისას წინააღმდეგობა გასწია; სასამართლოს წინაშე კი განაცხადა, რომ იგი მადის დასაწყნარებლად ჩაერია.

გამომძიებლების მიერ შედგენილი დოკუმენტების სრული არასაიმედოობა განსაკუთრებით სერიოზული საკითხია, ვინაიდან სისხლის სამართლის მართლმსაჯულების მთელი სისტემა ფაქტიურად ეფუძნება პოლიციის უფროსი მოხელეებისა და მათი თანაშემწეების მოხსენებების [officiers et agents de police judiciaire] სანდოობას.

ზემოხსენებულის შესაბამისად, სისასტიკე რაშიც პოლიციის მოხელეებს ედებათ ბრალი, სრულიად აშკარაა. საქმის განმხილველმა სასამართლომ სწორად დაადგინა, რომ სამართალწარმოების დროს მათ სხვა არაფერი გაუკეთებიათ, თუ არა სიმართლის დამალვა საკუთარ ქმედებებთან დაკავშირებით.

...

სასჯელის შესახებ

სამართალდარღვევები, რომელთა ჩადენაშიც პოლიციის მოხელეებს ედებათ ბრალი, განსაკუთრებით ძვირად და გამორიცხავს მათზე 1995 წლის 3 აგვისტოს ამნისტიის დებულებების გავრცელებას. ისინი მიჩნეულ უნდა იქნეს ისეთ შემთხვევებად, რომლებიც განსაკუთრებით არაადამიანურ მოპყრობას წარმოადგენენ. ჩადენილია რა უფროს მოხელეთა მიერ, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან რესპუბლიკის კანონების შესრულებაზე, ისინი მკაცრად უნდა დაისაჯონ, რამდენადაც ამგვარი საქციელის გამართლება სრულიად დაუშვებელია, სამართალდამრღვევთა პიროვნული თვისებების, წაყენებული ბრალდების, კორუფციისა და საშიშროების ხარისხის მიუხედავად.

თუმცადა, სამართალდარღვევების სერიოზული ხასიათი არ შეიძლება შეედაროს იმას, რაც მოხდებოდა, თუ სექსუალური ძალადობა განხორციელდებოდა ბრალდებულების წინააღმდეგ. სამართალდარღვევები არც წინასწარ მოფიქრებული გეგმის შედეგია. თითოეული ბრალდებულის მონაწილეობის, აგრეთვე ადრინდელი სისხლის-სამართლებრივი ისტორიებისა და ადმინისტრაციული საქმის მასალების არარსებობის გათვალისწინებით, სასამართლო მიიჩნევს, რომ უნდა შემცირდეს განაჩენის დადგენილებით ნაწილში მითითებული სასჯელების ხანგრძლივობა და ბრალდებულთა ხელმძღვანელობის დისკრეციას უნდა გადაეცეს საკითხი, თუ რა დისციპლინური შედეგები არის აუცილებელი წინამდებარე საქმეზე. პატიმრობასთან დაკავშირებული სასჯელები გადაავადდება მხოლოდ პერვისთან მიმართებით, რომლის პასუხისმგებლობის საკითხი უფრო მძიმეა, რადგან სწორედ იგი წარმოადგენდა პასუხისმგებელ მოხელეს.

...“

საქმისწარმოება კომისიის წინაშე

66. ბ-ნმა სელმუნიმ კომისიას 1992 წლის 28 დეკემბერს მიმართა. იგი ჩიოდა კონვენციის მე-3 მუხლისა და მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის დარღვევის თაობაზე.

67. კომისიამ განაცხადი (№25803/94) არსებით განხილვაზე დაშვებულად მიიჩნია 1996 წლის 25 ნოემბერს. 1997 წლის 11 დეკემბრის მოხსენებაში (კონვენციის ადრე მოქმედი მუხლი 31) ერთხმად დაადგინა, რომ დაირღვა მე-3 მუხლი და მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი. კომისიის მოხსენების სრული ტექსტი თან ერთვის წინამდებარე განაჩენს დანართის სახით³.

სასამართლოს წინაშე საბოლოო არბუმენტაცია

68. მთავრობამ თავის მიმოხილვაში სთხოვა სასამართლოს, დაედგინა კონვენციის მე-3 მუხლთან დაკავშირებულ საჩივართან მიმართებით, რომ განმცხადებელმა არ ამოწურა შიდა სახელმწიფოებრივი დაცვის საშუალებები ან, ალტერნატიულად, სამართალდარღვევები, რომელთა ჩადენაში ბრალი ედებოდათ პოლიციის მოხელეებს, არ მიეჩნია

„წამებად“. მთავრობამ აღიარა, რომ სამართალწარმოება მეტისმეტად ხანგრძლივი იყო კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის თვალსაზრისით.

69. განმცხადებელმა სთხოვა სასამართლოს კონვენციის მე-3 მუხლისა და მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის დარღვევების დადგენა და სამართლიანი დაკმაყოფილების მინიჭება 41-ე მუხლის შესაბამისად.

სამართალი

I. კონვენციის მე-3 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

70. განმცხადებელი ჩიოდა, რომ პოლიციაში პატიმრობისას მის მიმართ განხორციელებულმა მოპყრობის მეთოდებმა, განაპირობა კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევა. ამ მუხლის თანახმად,

„არავინ შეიძლება დაექვემდებაროს წამებას, არაადამიანურ ან დამამცირებელ მოპყრობას ან დასჯას“.

ა. მთავრობის წინასწარი პრეტენზია

მთავრობის ძირითადი არგუმენტაციის თანახმად, რასაც კომისიის წინაშეც ამტკიცებდა, სასამართლოს არ შეეძლო მე-3 მუხლის საფუძველზე საჩივრის განხილვა იმის გამო, რომ განმცხადებელმა არ ამოწურა შიდა სახელმწიფოებრივი დაცვის საშუალებები. მთავრობა ამტკიცებდა, რომ ბ-ნ სელმუნის განცხადება, პოლიციის მოხელეთა წინააღმდეგ სისხლის სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ, იყო ზოგადი საშუალება, რომელიც საკმარისი იყო სავარაუდო მიყენებული ზიანის კომპენსაციისათვის. მისივე მტკიცებით, მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული ის ფაქტი, რომ სამართალწარმოებამ მთელი რიგი მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა კომისიის 1996 წლის 25 ნოემბრის დასკვნების შემდეგ. მთავრობის თქმით, წინამდებარე საქმეში არ არსებობდა „სპეციალური გარემოებები“, რომლებიც კონვენციის საფუძველზე შექმნილ ორგანოებს საშუალებას მისცემდა, განმცხადებლები გაეთავისუფლებინა შიდა სახელმწიფოებრივი საშუალებების ამოწურვის ვალდებულებისაგან (იხ. საქმეზე *Akdivar and Others v. Turkey* 1996 წლის 16 სექტემბერს გამოტანილი განაჩენი, მოხსენებები განაჩენებსა და გადაწყვეტილებებზე 1996-IV). მთავრობის მტკიცებით, არ შეიძლებოდა მისთვის ბრალის წაყენება, იმის თაობაზე, რომ მან „გამოაყლინა სრული პასიურობა“, რადგან ადმინისტრაციული მოკვლევა ჩატარდა ბობიგნის პროკურატურის ინიციატივით, რომელსაც შემდგომში, 1993 წლის 22 თებერვალს, მოსთხოვეს გამოძიების დაწყება. მთავრობამ აგრეთვე აღნიშნა, რომ, მართალია, სამართალწარმოება არ ყოფილა ერთგვაროვანი, რამდენადაც *special diligence*-ს პერიოდები იცვლებოდა უმოქმედობის პერიოდებით, პოლიციის მოხელეები საბოლოოდ გადაეცნენ ვერსალის სისხლის სამართლის სასამართლოს. მთავრობამ მიუთითა, რომ პოლიციის მოხელეთა მსჯავრდების შემთხვევაში, განმცხადებელს, როგორც სამოქალაქო მხარეს, შეეძლო, მოეთხოვა კომპენსაცია მიყენებული ზიანისათვის. ამ თვალსაზრისით, მისი განცხადება სისხლის სამართლის სამართალწარმოებაში ჩაბმის თაობაზე, არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს „არაეფექტურად“ კონვენციის პრეცედენტული სამართლის მნიშვნელობისათვის.

მთავრობა ამტკიცებს, რომ წინამდებარე საქმე განსხვავდება საქმისაგან *Mitap and Miftöplu v. Turkey*, რომელსაც მიუთითა კომისიამ გადაწყვეტილებაში დაშვებადობის შესახებ (განაცხადები №15530/89 და №15531/89, 1991 წლის 10 ოქტომბრის გადაწყვეტილება, გადაწყვეტილებები და მოხსენებები (DR) 72, გვ. 169) და საქმეებისაგან:

Tomasi v. France (განაცხადი №12850/87, 1990 წლის 13 მარტის გადაწყვეტილება, DR 64, გვ. 128) და *Ringelsen v. Austria* (1971 წლის 16 ივლისის განაჩენი, სერია ა, №13), რომლებშიც მიხეუდ იქნა, რომ შიდა სახელმწიფოებრივი საშუალებების ბოლო საფეხური ამოიწურა განაცხადის შეტანის შემდეგ მალევე, მაგრამ კომისიას უნდა გადაეწყვიტა დაშვებადობის საკითხი. კომისიამ არა მარტო არ დაიცვა თავისი პრეცედენტული სამართალი, არამედ უფრო მეტიც, *Mitap and Miftoplu*-ის საქმე ეხებოდა სამართალწარმოების ხანგრძლივობას და არა მე-3 მუხლის საგარეულო დარღვევას.

71. მთავრობა ამტკიცებდა, რომ მეტისმეტად ხანგრძლივმა დრომ, რაც დასჭირდა განმცხადებლის საჩივრის განხილვას, არ შეიძლება *ipso facto* მიგვიყვანოს იმის დადგენამდე, რომ დაცვის საშუალება არაეფექტური იყო; წინამდებარე საქმეში ჯეროვნად უნდა იქნეს გათვალისწინებული ის ფაქტი, რომ პოლიციის მოხელეებმა პასუხი აგეს თავიანთი ქმედებებისათვის ეროვნული სისხლის სამართლის სასამართლოების წინაშე; ამდენად, სასამართლოს წინაშე განაცხადის შეტანა ნაადრევი იყო.

72. განმცხადებელმა უპასუხა, რომ შეასრულა შიდა სახელმწიფოებრივი დაცვის საშუალებების ამოწურვის ვალდებულება. მისი თქმით, მან დაკითხვის დროს, 1992 წლის 1 დეკემბერს, ეროვნული პოლიციის ინსპექციის მოხელეს აცნობა, რომ აპირებდა საჩივრის შეტანას. აგრეთვე დაამატა, რომ 1993 წლის 1 თებერვალს უფროსი გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე შეიტანა სისხლის სამართლის საჩივარი იმის თაობაზე, რომ ბობიგნის *tribunal de grande instance*-ს პროკურატურამ არ აღძრა დევნა სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ განცხადებასთან ერთად. მისი საჩივარი და განცხადება რეგისტრაციაში 1993 წლის 15 მარტს გატარდა. ამის შემდეგ, განმცხადებლის მტკიცებით, მას აღარ ჰქონდა რაიმე საშუალება, რომ სამართალწარმოება დაეჩქარებინა. თავისი მტკიცებების გასამყარებლად სელმუნი მიუთითებდა საქმეზე *Aksoy v. Turkey* (1996 წლის 18 დეკემბრის განაჩენი, მოხსენებები 1996-VI), რომლის შესაბამისადაც, „არ არის სავალდებულო იმ საშუალებების ამოწურვა, რომლებიც არაადეკვატურია ან არაეფექტურია“; და ამტკიცებდა, რომ სწორედ ამგვარი შემთხვევა იყო წინამდებარე საქმეში.

73. კომისიამ დაადგინა, რომ ბ-მა სელმუნმა შეასრულა კონვენციის 35-ე მუხლის მოთხოვნები. მისივე თქმით, განმცხადებლის მტკიცებების სერიოზულობისა და ფაქტობრივი გარემოებებიდან გასული დროის ხანგრძლივობის გათვალისწინებით, ხელისუფლებას არ მიუღია ყველა პოზიტიური ღონისძიება გამოძიების დროულად დასრულების მიზნით.

74. სასამართლო მიუთითებს, რომ 35-ე მუხლის მიზანია, შესაძლებლობა მისცეს ხელშემკერდელ სახელმწიფოებს, აღკვეთონ ან გამოასწორონ საგარეულო დარღვევები კონვენციის ძალით დაფუძნებული ინსტიტუტების მიერ განხილვამდე (იხ., მაგალითად, საქმეზე *Hentrich v. France* 1994 წლის 22 სექტემბერს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №296-ა, გვ. 18, პუნქტი 33, და *Remli v. France*, 1996 წლის 23 აპრილი, მოხსენებები 1996-II, გვ. 571, პუნქტი 33). შესაბამისად, სახელმწიფოებს ათავისუფლებს პასუხისმგებლობისაგან თავიანთი ქმედებების გამო, სანამ მათ აქვთ შესაძლებლობა, გამოასწორონ საქმე თავიანთი სამართლებრივი სისტემის მეშვეობით. ეს წესი ეფუძნება იმ ვალდებულებას, რომელიც ასახულია კონვენციის მე-13 მუხლში, რომელთანაც იგი მჭირდო კავშირშია, რომ არსებობს დაცვის ეფექტური ხელმისაწვდომი საშუალება საგარეულო დარღვევასთან დაკავშირებით შიდა სამართლებრივ სისტემაში. ამგვარად, ყოველივე უემოტქმული იმ პრინციპის მნიშვნელოვანი ასპექტია, რომ კონვენციით დადგენილი დაცვის მექანიზმი არის სუბსიდარული ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნულ სისტემებთან მიმართებით (იხ. საქმეზე *Handyside v. the United Kingdom* 1976 წლის 7 დეკემბერს გამოტანილი

განაჩენი, სერია ა, №24, გვ. 22, პუნქტი 48, და *Akdivar and Others*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 1210, პუნქტი 65). ამგვარად, საჩივარი სასამართლოს წინაშე შეტანამდე უნდა წარდგეს, არსებითად განსახილველად მაინც, სათანადო შიდა სახელმწიფოებრივი ორგანოს წინაშე, შიდა კანონმდებლობაში დადგენილი ფორმალური მოთხოვნებისა და ვადის შესაბამისად (იხ. საქმეზე *Cardot v. France* 1991 წლის 19 მარტს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №200, გვ. 18, პუნქტი 34).

75. თუმცა დაცვის ის საშუალებები, რომელთა ამოწურვასაც მოითხოვს კონვენციის 35-ე მუხლი, გულისხმობს იმათ, რომლებიც ეხება დარღვევებს და, ამავედროულად, ხელმისაწვდომი და საკმარისია. ამგვარ საშუალებათა არსებობა საკმარისად უნდა იყოს დამტკიცებული არა მარტო თეორიაში, არამედ პრაქტიკაში. ამ მოთხოვნათა შეუსრულებლობის შემთხვევაში დაცვის საშუალებები მოკლებულია აუცილებელ ხელმისაწვდომობასა და ეფექტურობას; მოპასუხე სახელმწიფოს ევალება დაადგინოს, რომ აღნიშნული სხვადასხვა პირობები დაკმაყოფილებულია (იხ. *inter alia*, შემდეგი განაჩენები: საქმეზე *Vernillo v. France*, 1991 წლის 20 თებერვალი, სერია ა, №198, გვ. 11-12, პუნქტი 27; ზემოხსენებული *Akdivar and Others*-ის საქმეზე, გვ. 1210, პუნქტი 66 და საქმეზე *Dalia v. France*, 1998 წლის 19 თებერვალი, მოხსენებები 1998-I, გვ. 87-88, პუნქტი 38). გარდა ამისა, „საერთაშორისო სამართლის ზოგადად აღიარებული პრინციპების“ შესაბამისად, შეიძლება არსებობდეს სპეციალური პირობები, რომლებიც განმცხადებელს ათავისუფლებს შიდა სახელმწიფოებრივი დაცვის საშუალებების ამოწურვისაგან თავისი დისკრეციისამებრ (იხ. საქმეზე *Van Oosterwijck v. Belgium* 1980 წლის 6 ნოემბერს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №40, გვ. 18-19, პუნქტები 36-40).

76. 35-ე მუხლი ითვალისწინებს მტკიცების ტვირთის გადანაწილებას. მთავრობას ეკისრება სასამართლოს წინაშე იმის მტკიცება, რომ არ იქნა ამოწურული ის ეფექტური ხელმისაწვდომი საშუალება, რომელიც არსებობდა როგორც თეორიაში, ისე პრაქტიკაში და ითვალისწინებდა კომპენსაციას განმცხადებლის საჩივრებთან მიმართებით და მიანიშნებდა წარმატების გონივრულ პერსპექტივებს. თუმცადა, იქნება რა ერთხელ დაკმაყოფილებული მტკიცების ტვირთი, ამის შემდეგ უკვე განმცხადებელს ეკისრება იმის მტკიცების ვალდებულება, რომ მთავრობის მიერ მითითებული საშუალება სინამდვილეში ამოწურულ იქნა, ან გარკვეული მიზეზების გამო იყო არაადეკვატური და არაეფექტური საქმის კონკრეტული გარემოებებიდან გამომდინარე ან, არსებობდა სპეციალური გარემოებები, რომლებიც ათავისუფლებდა მას ამ მოთხოვნის შესრულებისაგან (იხ. ზემოხსენებული *Akdivar and Others*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 1211, პუნქტი 68). ერთი ასეთი მიზეზი შეიძლება იყოს ეროვნული ხელისუფლების სრული პასიურობა სახელმწიფო მოხელეთა მხრიდან არამართლზომიერი მოპყრობის ან ზიანის მიყენების სერიოზული მტკიცებების თვალსაზრისით, მაგალითად, სახელმწიფომ არ დაიწყო გამოძიება ან არ აღმოუჩინა დახმარება [განმცხადებელს]. ამგვარ პირობებში, შეიძლება ითქვას, რომ მტკიცების ტვირთი კვლავ სახელმწიფოზე გადადის, რომელმაც უნდა ამტკიცოს, რომ რეაგირება მოახდინა გასაჩივრებული საკითხების მოცულობასა და სერიოზულობასთან დაკავშირებით (*ibid.*).

77. სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ ამ წესის გამოყენებისას სათანადო ყურადღება უნდა მიექცეს კონტექსტს. შესაბამისად, აღიარებულ იქნა, რომ 35-ე მუხლი უნდა გამოიყენებოდეს მოქნილობის გარკვეული ხარისხით და გადაჭარბებული ფორმალიზმის გარეშე (იხ. ზემოხსენებული *Cardot*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 18, პუნქტი 34). სასამართლომ შემდგომში აღნიშნა, რომ შიდა სახელმწიფოებრივი დაცვის საშუალებების ამოწურვა არც აბსოლუტურია და არც ავტომატურად ხდება მისი გამოყენება; იმის განხილვისას, დაცულ იქნა თუ არა ეს მოთხოვნა, არსებითია, რომ მხედველობაში იქნეს მიღებული ინდივიდუალური საქმის კონკრეტული გარემოებები

(იხ. ზემოხსენებული *Van Oosterwijck*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 17-18, პუნქტი 35). ეს ნიშნავს იმას, *inter alia*, რომ სასამართლომ რეალური შეფასება უნდა მისცეს არა მარტო დაცვის ფორმალური საშუალებების არსებობას შესაბამისი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს სამართლებრივ სისტემაში, არამედ საერთო სამართლებრივ და პოლიტიკურ კონტექსტს, სადაც ისინი მოქმედებს, ისევე როგორც განმცხადებლების პიროვნულ მდგომარეობას (იხ. ზემოხსენებული *Akdivar and Others*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 1211, პუნქტი 69).

78. სასამართლო მიუთითებს, რომ პოლიციაში პატიმრობიდან განმცხადებლის გათავისუფლებისთანავე, 1991 წლის 29 ნოემბერს, გამოძიებელმა მოსამართლემ, რომელიც იხილავდა მის წინააღმდეგ აღძრულ სამართალწარმოებას, მოითხოვა ექსპერტის სამედიცინო დასკვნა (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 16) და წინასწარი გამოძიების წატარება პროკურორის ხელმძღვანელობის ქვეშ (კერძოდ, იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 25). თუმცა, სასამართლო აღნიშნავს, რომ წინასწარი გამოძიების მსვლელობის დროს, განმცხადებელს არავითარი განაცხადი არ გაუკეთებია ხსენებული მოვლენებიდან სულ მცირე ერთი წლის შემდეგაც კი (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 24) და სასამართლო გამოძიების დაწყების მოთხოვნა არ გაკეთებულა მანამ, სანამ განმცხადებელი შეიტანდა სისხლის-სამართლებრივ საჩივარს სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის თაობაზე 1993 წლის 1 თებერვალს (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტები 28-29).

სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქმის გარემოებები ცხადყოფს, რომ რამდენიმეჯერ გაჭიანურდა სამართალწარმოება, რაც მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული. თითქმის ერთი წელი გავიდა 1991 წლის 7 დეკემბერს განმცხადებლის სამედიცინო შემოწმებიდან (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 18) განმცხადებლის დაკითხვამდე ეროვნული პოლიციის ინსპექციის მიერ (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 24); ამის შემდეგ, კვლავ თითქმის ერთი წელი გავიდა სასამართლო გამოძიების დაწყებასა (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 29) და პოლიციის მოხელეთა იდენტიფიცირების პროცედურას (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 38) შორის; ორი წელი და რვა თვე გავიდა პოლიციელთა იდენტიფიცირების დღიდან მათ მიმართ გამოძიების დაწყებამდე (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 50). სასამართლო აღნიშნავს, კომისიის მსგავსად, რომ ფაქტობრივი გარემოებების განხორციელებიდან ხუთი წლის შემდეგ, მიუხედავად იმისა, რომ განმცხადებელმა ამოიცნო პოლიციის მოხელეები, რომლებსაც ბრალი ედებოდათ, არავინ ყოფილა ბრალდებული. უფრო მეტიც, პოლიციის მოხელეები საბოლოოდ არ გამოცხადებულან სისხლის სამართლის სასამართლოს წინაშე (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 58) იქამდე, სანამ ხუთი წელი არ გავიდა მათი იდენტიფიცირებიდან, ხოლო შვიდი წელი – პოლიციაში პატიმრობიდან.

79. სასამართლოს აზრით, ყოველივე ზემოხსენებულიდან გამომდინარე, საკითხი იმას კი არ ეხება, ჩატარდა თუ არა მოკვლევა, რაც, როგორც საბოლოოდ დადგინდა, განხორციელდა, არამედ ჩატარდა თუ არა იგი გულმოდგინებით, ხელისუფლება ითვალისწინებდა თუ არა პასუხისმგებელი პირების იდენტიფიცირებასა და დასჯას და შესაბამისად, იყო თუ არა მოკვლევა „ეფექტური“. ეს საკითხი განსაკუთრებული მნიშვნელობისაა, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ, როდესაც პირს აქვს დასაბუთებული საჩივარი მე-3 მუხლის (ან მე-2 მუხლის) დარღვევის თაობაზე, დაცვის ეფექტური საშუალების ცნება მოითხოვს სახელმწიფოს მხრიდან საგანგებო და ეფექტურ გამოძიებას, რასაც მიეყვარათ პასუხისმგებელი პირების იდენტიფიკაციასა და დასჯამდე (იხ., *inter alia*, შემდეგი განაჩენები: ზემოხსენებული *Aksoy*-ის საქმეზე, გვ. 2287, პუნქტი 98; საქმეზე *Assenov and Others v. Bulgaria*, 1998 წლის 28 ოქტომბერი, მოხსენებები 1998-VIII, გვ. 3290, პუნქტი 102 და *mutatis mutandis*, *Soering v. the United Kingdom*, 1989 წლის

7 ივლისი, სერია ა, №161, გვ. 34-35, პუნქტი 88). სასამართლო მიიჩნევს, რომ ბ-ნ სელმუნის მტკიცებები, რომლებიც, როგორც სამედიცინო ცნობებიდან ჩანს, ხელისუფლებისათვის ცნობილი იყო, გაუთანაბრდა დასაბუთებულ საჩივარს, იყო განსაკუთრებით სერიოზული, როგორც სავარაუდო ფაქტებთან, ისე შესაბამისი პირების სტატუსთან მიმართებით.

80. ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე სასამართლო, კომისიის მსგავსად, მიიჩნევს, რომ ხელისუფლებამ არ მიიღო პოზიტიური ზომები დაცვის იმ საშუალების უზრუნველსაყოფად, რომელიც, მთავრობის აზრით, ეფექტური იყო.

81. შესაბამისად, მთავრობის განმარტებების სარწმუნოების ნაკლებობის გამო, დაცვის საშუალების, – ანუ სისხლის-სამართლებრივი საჩივარი, სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ განცხადებასთან ერთად, – „ეფექტურობასა“ და „ადეკვატურობასთან“ დაკავშირებით, რასაც იგი ეყრდნობოდა, სასამართლოს მიაჩნია, რომ განმცხადებლისათვის ხელმისაწვდომი საშუალება წინამდებარე საქმეში იყო ჩვეულებრივი საშუალება, რომელიც საკმარისი იყო მისთვის ზიანის ანაზღაურების მისაცემად იმ სავარაუდო დარღვევებთან მიმართებით, რომლებსაც იგი ამტკიცებდა. ხაზგასმით აღნიშნა რა, რომ გადაწყვეტილება შეზღუდულია საქმის გარემოებებით და იგი არ უნდა იყოს ინტერპრეტირებული როგორც ზოგადი განცხადება იმ შედეგით, რომ სისხლის სამართლის საჩივარი, სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ განცხადებასთან ერთად, არასოდეს არის საშუალება, რომელიც გამოყენებულ უნდა იქნეს იმ შემთხვევაში, როდესაც ხდება მტკიცება პოლიციაში პატიმრობისას არასათანადო მოპყრობის თაობაზე, სასამართლო გადაწყვეტს, რომ მთავრობის არგუმენტი, იმის თაობაზე, რომ შიდა სახელმწიფოებრივი დაცვის საშუალებები არ ამოწურულა, არ შეიძლება დამტკიცდეს.

ბ. საჩივრის არსებითი მხარე

1. სასამართლოს მიერ ფაქტების შეფასება

82. განმცხადებელი ჩივის, რომ იგი დაექვემდებარა არასათანადო მოპყრობას სხვადასხვა ფორმით. ეს მოიცავდა მის არაერთგზის ცემას, დარტყმას სხვადასხვა საგნით, დახოქებას ახალგაზრდა ქალის წინ, რომელსაც პოლიციელი ეუბნება: „ნახე, შენ ახლა სიმღერას გაიგონებ“, პოლიციელის მიერ მისთვის პენისის დანახებას, შემდეგი სიტყვებით: „აჰა, მოწუწუნე“, ამის შემდეგ კი დაშარდვას, დამუქრებას სარჩილავი ლამპით, აგრეთვე ნემსით და ა. შ. განმცხადებელი ასევე ჩივის, რომ იგი გააუპატიურეს პოლიციელების პატარა შავი ხელჯოხით შემდეგი სიტყვებით „ოქვენ, არაბებმა ისიამოვნეთ ამით“. იგი ხაზს უსვამს, რომ მისი მტკიცებები არ შეცვლილა სამართალწარმოების მთელი მსვლელობის მანძილზე; საექსპერტო-სამედიცინო დასკვნები და იმ ექიმებისაგან მოსმენილი მტკიცებულებები, რომლებმაც გასინჯეს იგი, ადგენდა მიზეზობრივ კავშირს იმ მოვლენებთან, რომლებიც განხორციელდა მისი პოლიციაში პატიმრობისას და ამყარებდა მის მტკიცებებს.

83. კომისიამ ჩათვალა, რომ სამედიცინო ცნობები და დასკვნები, შედგენილი სრულიად დამოუკიდებელი სამედიცინო პრაქტიკოსების მიერ, მიუთითებდა დარტყმებზე და მათ ინტენსიურობაზე.

84. ნიდერლანდების მთავრობა თავის მიმოხილვაში დაეთანხმა კომისიის მიერ ფაქტების ანალიზს.

85. ალტერნატიულად, საჩივრის არსებით მხარესთან მიმართებით, საფრანგეთის მთავრობამ მიმოხილვაში აღნიშნა, რომ ჯერ კიდევ არ იყო გამოტანილი საბოლოო დადგენილება სავარაუდო სამართალდარღვევების თაობაზე, ხოლო პოლიციის მოხელეები სარგებლობდნენ უდანაშაულობის პრეზუმფციით კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად.

86. სასამართლო მიუთითებს დადგენილ პრეცედენტულ სამართალზე, რომლის შესაბამისადაც, კონვენციის თანახმად, რომელიც ძალაში იყო 1998 წლის 1 ნოემბრამდე, ფაქტების დადგენა და დამოწმება, ძირითადად, კომისიის უფლებამოსილებას შეადგენდა (ადრე მოქმედი მუხლები 28 (1) და 31). აქედან გამომდინარე, მხოლოდ განსაკუთრებულ გარემოებებში აქონდა სასამართლოს ამის უფლებამოსილება. თუმცა სასამართლო-სათვის კომისიის დასკვნებს სავალდებულო ხასიათი არ გააჩნია და თვითონ ახდენს ფაქტების შეფასებას მის წინაშე წარმოდგენილი მასალების კუთხით (იხ. *inter alia*, შემდეგი განაჩენები: საქმეზე *Cruz Varas and Others v. Sweden*, 1991 წლის 20 მარტი, სერია ა, №201, გვ. 29, პუნქტი 74; საქმეზე *McCann and Others v. the United Kingdom*, 1995 წლის 27 სექტემბერი, სერია ა, №324, გვ. 50, პუნქტი 168 და შემოხსენებული *Aksoy*-ის საქმეზე, გვ. 2272, პუნქტი 38).

87. სასამართლო მიიჩნევს, რომ, როდესაც პირს ათავსებენ პატიმრობაში ჯანმრთელ მდგომარეობაში, მაგრამ მას აღენიშნება დაზიანებები გათავისუფლების დროს, სახელმწიფოს ეკისრება ვალდებულება, უზრუნველყოს სათანადო ახსნა-განმარტება, თუ საიდან გაჩნდა ამგვარი დაზიანებები. ამის შეუსრულებლობის შემთხვევაში წამოიჭრება საკითხი კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად (იხ. საქმეზე *Tomasi v. France*, 1992 წლის 27 აგვისტოს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №241-ა, გვ. 40-41, პუნქტები 108-11 და საქმეზე *Ribitsch v. Austria* 1995 წლის 4 დეკემბერს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №336, გვ. 25-26, პუნქტი 34). იგი ასევე მიუთითებს, რომ განმცხადებელი სისხლის სამართლის საჩივარსა და განცხადებაში სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ აყალიბებდა ბრალდებებს პოლიციის მოხელეთა წინააღმდეგ (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 28). სასამართლოს აზრით, მათი ბრალეულობის საკითხი არის მხოლოდ საფრანგეთის სასამართლოების, კერძოდ, სისხლის სამართლის სასამართლოების, იურისდიქცია. შიდა სამართალწარმოების შედეგის მიუხედავად, პოლიციის მოხელეთა მსჯავრდება ან გამართლება არ ათავისუფლებს მოპასუხე სახელმწიფოს კონვენციით დაკისრებული ვალდებულებებისაგან (იხ. შემოხსენებული *Ribitsch*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი). შესაბამისად, სავალდებულოა სათანადო ახსნა-განმარტება იმასთან დაკავშირებით, თუ საიდან წარმოიშვა ბ-ნ სელმუნის დაზიანებები.

88. წინამდებარე საქმეში სასამართლო მიიჩნევს, რომ ძირითადად, მიღებულ უნდა იქნეს კომისიის მიერ დადგენილი ფაქტები, შესრულებულია რა მის მიერ განხილული მტკიცებულებების შეფასების საფუძველზე, რომ კომისია მართლზომიერად მივიდა დასკვნამდე, რომლის მიხედვითაც, განმცხადებლის მტკიცებები დამტკიცდა გონივრული ეჭვის მიღმა, ვინაიდან ამგვარი მტკიცება შეიძლება გამომდინარეობდეს საკმარისად დასაბუთებული, აშკარა და თანმხვედრი დასკვნების თანაარსებობიდან (იხ. საქმეზე *Ireland v. the United Kingdom* 1978 წლის 18 იანვარს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №25, გვ. 64-65, პუნქტი 161 და საქმეზე *Ayden v. Turkey* 1997 წლის 25 სექტემბერს გამოტანილი განაჩენი, მოხსენებები 1997-VI, გვ. 1889, პუნქტი 73). არსებული რამდენიმე სამედიცინო ცნობა შეიცავს ზუსტსა და თანმხვედრ ინფორმაციას, ხოლო რაიმე სათანადო ახსნა-განმარტების არარსებობა იმის თაობაზე, თუ საიდან წარმოიშვა დაზიანებები, ამართლებს კომისიის დასკვნას. თუმცა სასამართლოს ანალიზი განსხვავდება სასამართლოს მოსაზრებისაგან ორი მიზეზით:

პირველ რიგში, სასამართლო, კომისიისაგან განსხვავებით, მიიჩნევს, რომ საჭიროა განმარტების გაკეთება ბ-ნ სელმუნის განცხადებებზე, რომლებიც სამედიცინო დასკვნებით არ მტკიცდება. ამ თვალსაზრისით, სასამართლო აღნიშნავს, რომ მთავრობამ მიმოხილვაში, კონცენტრირებულია რა განაცხადის დაშვებადობაზე, წარმოადგინა არგუმენტები ფაქტების სერიოზულობისა და იმ გზების ალტერნატიულად, როგორც უნდა მოხდეს მათი კლასიფიკაცია კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად. ხსენებულ მიმოხილვაში მთავრობა სადავოდ ხდიდა სავარაუდო დაზიანებების სიმძიმეს ექიმ გარნერის მეორე დასკვნისა (იხ. წინამდებარე განახენი, პუნქტი 31) და თვალის სპეციალისტის, ექიმ ბიარდის, დასკვნის (იხ. წინამდებარე განახენის პუნქტი 46) კუთხით. ამგვარად, მიუხედავად ამ არგუმენტაციისა, რომელიც ამტკიცებს საწინააღმდეგოს, მთავრობას არც ერთხელ არ გაუპროტესტებია სხვა ფაქტები, რომლებსაც ამტკიცებს ბ-ნი სელმუნი. სასამართლო სუბსიდირული მოსაზრების სახით აღნიშნავს, რომ ეს ფაქტები დადგენილად ჩათვალა როგორც სისხლის სამართლის სასამართლომ, გარდა გაუპატიურებისა და მხედველობის დაქვეითების მტკიცებისა (იხ. წინამდებარე განახენის პუნქტები 59-61), ისე ვერსალის სააპელაციო სასამართლომ, გარდა სექსუალური ძალადობისა (იხ. წინამდებარე განახენის პუნქტი 65).

89. შესაბამისად, სასამართლო იმ აზრს ავითარებს, რომ წარდგენილი საჩივრის გათვალისწინებით ეს ფაქტები შეიძლება დადგენილად ჩაითვალოს.

90. თუმცა, სასამართლო მიიჩნევს, რომ ბ-ნ სელმუნის გაუპატიურების ფაქტი არ დამტკიცებულა, რადგანაც ბრალდება მან საკმაოდ გვიან გააკეთა, რომ სამედიცინო მტკიცებულებას შეძლებოდა მისი დამტკიცება ან უარყოფა (იხ. წინამდებარე განახენის პუნქტი 54). ასევე, სამედიცინო დასკვნის საფუძველზე არ დადგინდა მიუხეობრივი კავშირი განმცხადებლის სავარაუდო მხედველობის დაქვეითებასა და იმ მოვლენებს შორის, რომლებიც მოხდა პოლიციაში პატიმრობისას (იხ. წინამდებარე განახენის პუნქტი 46).

2. გასაჩივრებული მოპყრობის სიმძიმე

91. განმცხადებელი ამტკიცებდა, რომ სისასტიკის ის ზღვარი, რომელიც აუცილებელია მე-3 მუხლის გამოყენებისათვის, ჩანდა წინამდებარე საქმეში. მისი თქმით, პოლიციის მოხელეთა მოტივი, როგორც მას აცნობეს, აღიარების მოპოვება იყო. ისინი ღრმად იყვნენ დარწმუნებულნი, რომ სწორედ ის იყო დამნაშავე, თუმცა დაკავების დროს, არც მისი და არც მისი ოთახის განხრევის შედეგად, არ იქნა აღმოჩენილი რაიმე მტკიცებულება. განმცხადებლის მტკიცებით, 49 წლის განმავლობაში იგი არც ერთხელ ყოფილა მსჯავრდებული ან თუნდაც დაკავებული. იგი უარყოფდა ყოველგვარ მონაწილეობას ნარკოტიკებით ვაჭრობაში, რასაც იძიებდა პოლიცია. სელმუნის თქმით, პოლიცია განზრახ ეპყრობოდა არასათანადოდ, გამუდმებული დაკითხვებით დღისით და უფრო მეტიც, ღამ-ღამობით.

განმცხადებლის მტკიცებით, იგი დაექვემდებარა როგორც ფიზიკურ, ისე სულიერ არასათანადო მოპყრობას. როგორც იგი აღნიშნავს, პოლიციაში ამგვარი პრაქტიკის არსებობა ყველასათვის კარგად იყო ცნობილი, რაც მოითხოვდა მომზადებას, წვრთნასა და განზრახვას, იმავდროულად, მიზნად ისახავდა აღიარების ან ინფორმაციის მოპოვებას. იგი ამტკიცებდა, რომ საქმის ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, მისთვის მიყენებული ტვივილის სისასტიკე და სიმკაცრე ამართლებდა ქმედობების კვალიფიკაციას წამებად კონვენციის მე-3 მუხლის მნიშვნელობისათვის.

92. კომისიამ ჩათვალა, რომ განმცხადებელმა დარტყმების შედეგად მიიღო დაზიანებები, აგრეთვე განიცადა ფიზიკური და სულიერი ტკივილი. ბ-ნ სელმუნის აზრით, ეს მოპყრობა აღიარებისა თუ ინფორმაციის მიღების მიზნით განხრახ განხორციელდა. კომისიის შეხედულებით, ამგვარი მოპყრობა, განხორციელებული სახელმწიფოს ერთი თუ მეტი მოხელის მიერ და დამტკიცებული სამედიცინო ცნობებით, იყო ისეთი სერიოზული და სასტიკი ხასიათის, რომ უნდა კვალიფიცირებულიყო წამებად, სხვა სამართალდარღვევების, კერძოდ, გაუპატიურების შესახებ, რომელსაც მიუთითებდა განცხადებელი, აზრის გამოთქმის აუცილებლობის გარეშე.

93. თავის მიმოხილვაში ნიდერლანდების მთავრობა დაეთანხმა კომისიის მიერ ფაქტების შეფასებას, კონვენციის დებულებების კუთხით და აგრეთვე, მის დასკვნას.

94. საფრანგეთის მთავრობამ ხაზი გაუსვა არსებულ წინააღმდეგობას, ერთი მხრივ, კომისიის დასკვნას, რომელიც მიუთითებდა ექიმ გარნერის მიერ 1991 წლის 7 დეკემბრის დასკვნაში აღნიშნული დაზიანებების სიმძიმეზე, და მეორე მხრივ, უშუალოდ ექიმ გარნერის დასკვნას შორის, რომელშიც ნათქვამი იყო, რომ დაზიანებებს სერიოზული ხასიათი არ ჰქონდა. მთავრობა ასევე ამტკიცებდა, რომ თვალის სპეციალისტის დასკვნის მიხედვით, სავარაუდო ფაქტებსა და მხედველობის დაქვეითებას შორის მიზეზობრივი კავშირი არ არსებობდა.

ნებისმიერ შემთხვევაში, მთავრობის მტკიცებით, როგორც სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის (იხ. ზემოხსენებული საქმე *Ireland v. the United Kingdom*, აგრეთვე *Tomasi*-სა და *Aydin*-ის საქმეებზე გამოტანილი განაჩენები) ისე საქმის ფაქტობრივი გარემოებების კუთხით, არასათანადო მოპყრობა, რომელიც ჩაიდინეს პოლიციის მოხელეებმა, არ უთანაბრდებოდა „წამებას“ კონვენციის მე-3 მუხლის მნიშვნელობისათვის.

95. სასამართლო კვლავ იმეორებს, რომ მე-3 მუხლი ითვალისწინებს დემოკრატიული საზოგადოების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ფუნდამენტურ ღირებულებას. თვით ყველაზე რთულ სიტუაციაშიც კი, როგორცაა ტერორიზმისა და ორგანიზებული დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლა, კონვენცია კრძალავს აბსოლუტურ პირობებში წამებას, არაადამიანურ, დამამცირებელ მოპყრობას ან დასჯას. კონვენციისა და №1 და №4 ოქმების მატერიალური დებულებებისაგან განსხვავებით, მე-3 მუხლი არ ითვალისწინებს რაიმე გამონაკლისს ან გადახვევის უფლებას, რომელიც დაშვებულია მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტით, თუნდაც საზოგადოებრივი საგანგებო მდგომარეობის დროს, რაც ემუქრება ერის სიცოცხლეს (იხ. ზემოხსენებული შემდეგი განაჩენები: საქმეზე *Ireland v. the United Kingdom*, გვ. 65, პუნქტი 163; *Soering*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 34-35, პუნქტი 88; და საქმეზე *Chahal v. the United Kingdom*, 1996 წლის 15 ნოემბერი, *მოხსენებები* 1996-V, გვ. 1855, პუნქტი 79).

96. იმისათვის, რომ განისაზღვროს, არასათანადო მოპყრობის კონკრეტული ფორმა უნდა იქნეს თუ არა კვალიფიცირებული წამებად, სასამართლომ მხედველობაში უნდა მიიღოს განსხვავება, რასაც ითვალისწინებს მე-3 მუხლი, ამ ცნებასა და არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის ცნებას შორის. როგორც ადრე ევროპულმა სასამართლომ დაადგინა, არსებობდა იმის მიზანი, რომ კონვენციას, ამ განსხვავების მეშვეობით, სპეციალური ნიშანი მიენიჭებინა განხრახ არაადამიანური მოპყრობისათვის, რამაც ძალიან მძიმე და სასტიკი ტანჯვა გამოიწვია (იხ. ზემოხსენებულ საქმეზე *Ireland v. the United Kingdom* გამოტანილი განაჩენი, გვ. 66-67, პუნქტი 167).

97. წამებისა და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან ღირსების შემლახავი მოპყრობისა და დასჯის წინააღმდეგ გაეროს კონვენცია, რომელიც ძალაში შევიდა 1987 წლის 26

ივნისს, ამგვარივე განსხვავებას აკეთებს, რაც გამომდინარეობს 1-ლი და მე-16 მუხლებიდან:

მუხლი 1

„1. ამ კონვენციის მიზნებისათვის განსაზღვრება „წამება“ ნიშნავს ნებისმიერ მოქმედებას, რომლითაც რომელიმე პირს განზრახ აყენებენ ძლიერ ტკივილს ან ტანჯვას, ფიზიკურსა და ზნეობრივს, რათა მისგან ან მესამე პირისაგან მიიღონ ცნობები ან აღიარება, დასაჯონ ქმედობისათვის, რომელიც მან ან მესამე პირმა ჩაიდინა, ან რომლის ჩადენაშიც იგი ეჭვმიტანილია, აგრეთვე დააშინონ, ან აიძულონ იგი ან მესამე პირი, ან ნებისმიერი მიზეზით, რომელსაც საფუძვლად უდევს ნებისმიერი ხასიათის დისკრიმინაცია, როცა ასეთ ტკივილსა და ტანჯვას აყენებს სახელმწიფოს თანამდებობის პირი ან სხვა ოფიციალური პირი, ან მათი წაქეზებით, ნებართვით და მდუმარე თანხმობით. ...“

მუხლი 16, პუნქტი 1

„1. ყოველი მონაწილე სახელმწიფო კისრულობს ვალდებულებას, თავის იურიუსდიქციაში შექმავალ ნებისმიერ ტერიტორიაზე თავიდან აიცილოს სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობისა და დასჯის სხვა აქტები, რომლებსაც არ მოიცავს მუხლში აღნიშნული წამების განსაზღვრება, როცა ასეთ აქტებს ჩადის სახელმწიფო თანამდებობის პირი ან სხვა ოფიციალური პირი, ან მათი წაქეზებით, ან მათი ნებართვით ან მდუმარე თანხმობით. სახელდობრ, ვალდებულებები, რომლებსაც შეიცავს მე-10, მე-11, მე-12 და მე-13 მუხლები, გამოიყენება, ოღონდ მათში ნახსენები განსაზღვრება „წამება“ უნდა შეიცვალოს განსაზღვრებით „სასტიკი, არაადამიანური ან ღირსების შემლახავი მოპყრობის და დასჯის სხვა სახეობანი“.

98. სასამართლო ადგენს, რომ ყველა დაზიანება, რომლებიც მითითებულია სხვადასხვა სამედიცინო ცნობებსა (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტები 11-15 და 17-20) და განმცხადებლის განცხადებებში არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით, რომელსაც იგი დაექვემდებარა პოლიციაში პატიმრობისას (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტები 18 და 24), ადგენს ფიზიკური და უდავოდ (მიუხედავად იმისა, რომ, სამწუხაროდ, არ ყოფილა მიღებული ფსიქოლოგიური დასკვნა ბ-ნ სელმუნის შესახებ ზემოხსენებული მოვლენების შემდეგ), სულიერი ტკივილისა თუ ტანჯვის არსებობას. მოვლენათა მიმდინარეობა აგრეთვე ცხადყოფს, რომ ტკივილი და ტანჯვა განმცხადებელს მიეყენა განზრახ, *inter alia*, დანაშაულის აღიარების მიზნით, რომლის ჩადენაშიც იგი იყო ეჭვმიტანილი. დაბოლოს, სამედიცინო ცნობები, რომლებიც თან ერთვის საქმის მასალებს, აშკარად აჩვენებს, რომ ძალადობის მრავალი აქტი უშუალოდ განხორციელებული იყო პოლიციის მოხელეთა მიერ თავიანთი სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს.

99. გასაჩივრებულმა ქმედობებმა განმცხადებელში წარმოშვა შიშის, ტკივილისა და არასრულფასოვნების შეგრძნება, რასაც შეეძლო მისი დამცირება და შეურაცხყოფა, შესაძლოა, მისი ფიზიკური და მორალური წინააღმდეგობის გატეხვაც. ამგვარად, სასამართლო აღმოაჩენს ელემენტებს, რომლებიც საკმარისად სერიოზულია, რათა ამგვარი მოპყრობა ჩაითვალოს არაადამიანურ და დამამცირებელ მოპყრობად (იხ. ზემოხსენებულ საქმეზე *Ireland v. the United Kingdom* გამოტანილი განაჩენი, გვ. 66-67, პუნქტი 167 და *Tomasi*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 42, პუნქტი 115). სასამართლო კვლავ იმეორებს, რომ ნებისმიერ შემთხვევაში, თავისუფლებააღკვეთილი პირის მიმართ ფიზიკური ძალის გამოყენება, რაც არ იყო აუცილებელი მისი საქციელიდან გამომდინარე, ამცირებს ადამიანურ ღირსებას და პრინციპში, წარმოადგენს მე-3 მუხლით გათვალისწინებული უფლების დარღვევას (იხ. *Ribitsch*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 26, პუნქტი 38 და საქმეზე *Tekin v. Turkey* 1998 წლის 9 ივნისს გამოტანილი განაჩენი, *მოხსენებები* 1998-IV, გვ. 1517-18, 53).

100. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, წინამდებარე საქმეში უნდა დადგინდეს: ბ-ნ სელმუნისათვის მიყენებული „ტკივილი ან ტანჯვა“ შეიძლება თუ არა განისაზღვროს როგორც „სასტიკი“ გაეროს კონვენციის 1-ლი მუხლის მნიშვნელობისათვის. სასამართლო მიიჩნევს, რომ ხსენებული „სისასტიკე“, მსგავსად „მინიმალური სისასტიკისა“, აუცილებელია მე-3 მუხლის გამოყენებისათვის საგნების შეფარდებითი ხასიათის გათვალისწინებით; ეს დამოკიდებულია საქმის ყველა გარემოებაზე, როგორცაა მოპყრობის ხანგრძლივობა, მისი ფიზიკური და სულიერი შედეგები, ზოგიერთ შემთხვევაში დაზარალებულის სქესი, ასაკი, ჯანმრთელობის მდგომარეობა და ა. შ.

101. სასამართლომ ადრე განხილულ მთელ რიგ საქმეებში დაასკვნა, რომ ადგილი ჰქონდა მოპყრობას, რომელიც შეიძლებოდა მხოლოდ წამებად კვალიფიცირებულიყო (იხ. ზემოხსენებულ *Aksou*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 2279, პუნქტი 64, და *Aydən*-ის საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 1891-92, პუნქტები 83-84 და 86). თუმცა, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ კონვენცია „ცოცხალი დოკუმენტია, რომლის იტერპრეტაცია უნდა მოხდეს დღევანდელი გარემოებების კუთხით“ (იხ. *inter alia*, შემდეგი განაჩენები: საქმეზე *Tyrer v. the United Kingdom*, 1978 წლის 25 აპრილი, სერია ა, №26, გვ. 15-16, პუნქტი 31; *Soering*-ის საქმეზე, გვ. 40, პუნქტი 102; და საქმეზე *Loizidou v. Turkey*, 1995 წლის 23 მარტის განაჩენი, სერია ა, №310, გვ. 26-27, პუნქტი 71), სასამართლო მიიჩნევს, რომ გარკვეული ქმედობები, რომლებიც წარსულში კვალიფიცირებული იყო „არაადამიანურ და დამამცირებელ მოპყრობად“ „წამების“ საწინააღმდეგოდ, შეიძლება მომავალში სხვაგვარად იქნეს კვალიფიცირებული. სასამართლო იმ აზრს ავითარებს, რომ ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის სფეროში აუცილებელი, მნიშვნელოვნად მაღალი სტანდარტის არსებობა შესაბამისად მოითხოვს უფრო დიდ სიმყარეს დემოკრატიული საზოგადოების ფუნდამენტური ღირებულებების დარღვევების შეფასებისას.

102. სასამართლო დარწმუნებულია, რომ ბ-ნ სელმუნის დარტყმები დიდი რაოდენობით მიაყენეს. როგორც არ უნდა იყოს პირის ჯანმრთელობის მდგომარეობა, შეიძლება ჩაითვალოს, რომ დარტყმების ამგვარი ინტენსიურობა მას მნიშვნელოვან ტკივილს მიაყენებს. უფრო მეტიც, დარტყმა ავტომატურად არ ტოვებს კვალს სხეულზე. თუმცა, როგორც ეს გამომდინარეობს ექიმ გარნერის 1991 წლის 7 დეკემბრის სამედიცინო დასკვნიდან (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტები 18-20), ძალადობის კვალი ბ-ნ სელმუნის თითქმის მთელ სხეულზე ჰქონდა.

103. სასამართლო აგრეთვე აღნიშნავს, რომ განმცხადებელს თმებით ითრევდნენ, არბენინებდნენ დერეფანში, ორივე მხარეს განლაგებული პოლიციელები ფეხს უდებდნენ, იგი დააჩოქეს ახალგაზრდა ქალის წინ, რომელსაც ვიდაცამ მიმართა შემდეგი სიტყვებით: „ნახე, შენ ახლა სიმღერას გაიგონებ“, მას პოლიციელმა პენისი დაანახა შემდეგი სიტყვებით: „აჰა, მოწუწნე“, ამის შემდეგ კი დააშარდა, მას დაემუქრნენ სარჩილავი ლამპითა და ნემსით (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 24). გარდა ზემოხსენებული ქმედობების ძალადობრივი ხასიათისა, სასამართლო აღნიშნავს, რომ ამგვარი მოპყრობა ნებისმიერი პირისათვის, მისი მდგომარეობის მიუხედავად, იქნებოდა შემზარავი და დამამცირებელი.

104. დაბოლოს, სასამართლო აღნიშნავს, რომ ზემოხსენებული მოვლენები არ შემოიფარგლებოდა პოლიციაში პატიმრობის მხოლოდ ერთი პერიოდით, რომლის განმავლობაშიც, ყოველგვარი გამართლების გარეშე, გადაამეტებულმა დაძაბულობამ და ემოციებმა მიგვიყვანა გადაჭარბებამდე. ამგვარად დადგინდა, რომ ბ-ნი სელმუნი დაექვემდებარა განმეორებად და ხანგრძლივ ძალადობას დაკითხვებისას მრავალი დღის განმავლობაში (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტები 11-14).

105. მოცემული გარემოებებიდან გამომდინარე, სასამართლო მიიჩნევს, რომ განმცხადებლის წინააღმდეგ განხორციელებულმა ფიზიკურმა და სულიერმა ძალადობამ, რაც განხილულია მთლიანობაში, მას „სასტიკი“ ტკივილი და ტანჯვა მიაყენა, რომელიც განსაკუთრებულად სერიოზული და სასტიკი იყო. ამგვარი ქმედობა უნდა ჩაითვალოს წამებად კონვენციის მე-3 მუხლის მიზნებისათვის.

3. დასკვნა

106. ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, დაირღვა მე-3 მუხლი.

II. კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის სავარაუდო დარღვევა

107. განმცხადებელი ამტკიცებს, რომ მის საჩივართან დაკავშირებული სამართალწარმოება პოლიციის მოხელეთა წინააღმდეგ არ ჩატარდა გონივრულ ვადაში, რასაც მოითხოვს კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი, რომლის შესაბამისი ნაწილის თანახმად:

„1. სამოქალაქო უფლებათა და მოვალეობათა ... განსაზღვრისას, ყველას აქვს უფლება ... სასამართლოს მიერ გონივრულ ვადაში ... მოსმენაზე“.

ა. განსახილველი პერიოდი

108. განმცხადებლის მტკიცებით, განსახილველი პერიოდი დაიწყო 1991 წლის 29 ნოემბერს მაშინ, როდესაც იგი წარდგენილ იქნა გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე პოლიციაში პატიმრობის შემდეგ, ან უკიდურეს შემთხვევაში, 1991 წლის 11 დეკემბრიდან, როდესაც ბობიგნის გამომძიებელმა მოსამართლემ სამედიცინო ექსპერტის დასკვნის პროკურატურისათვის გადაცემა ბრძანა. განმცხადებლის მტკიცებით, რადგანაც გამომძიებელმა მოსამართლემ გამოიჩინა ექსპერტის დანიშვნის ინიციატივა, მას შეეძლო კანონიერად იმ დასკვნის გამოტანა, რომ საქმეს განიხილადა სასამართლო ხელისუფლება. უფრო მეტიც, ამგვარ ვალდებულებაზე აშკარად მიუთითებს გაეროს წამების წინააღმდეგ კონვენციის მე-12 მუხლი, რომლის თანახმადაც, ყოველ მონაწილე სახელმწიფოს მოეთხოვება, უზრუნველყოს, რომ მისმა კომპეტენტურმა ორგანოებმა სწრაფად წარმართონ გამოძიება, როცა საკმარისი საფუძველია ეჭვისათვის, რომ გამოყენებული იყო წამება. განმცხადებელი ავრეთვე ჩიოდა, რომ მისი 1992 წლის 1 დეკემბრის საჩივარი იყო აშკარა და ერთმნიშვნელოვანი. ბ-ნი სელმუნის მტკიცებით, მისი საჩივრისა და სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ განცხადების რეგისტრაციაში გატარების თარიღი არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს სამართალწარმოების დაწყების დღედ.

109. თავის მხრივ, მთავრობა მიუთითებს, რომ სამართალწარმოება დაიწყო 1993 წლის 15 მარტს, როდესაც სისხლის სამართლის საჩივარი და განცხადება სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ შეტანილ იქნა გამომძიებელი მოსამართლის წინაშე.

110. კომისიამ ჩათვალა, რომ სამართალწარმოება არ დაწყებულა 1993 წლის 15 მარტამდე, როდესაც რეგისტრაციაში გატარდა განმცხადებლის საჩივარი.

111. სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველი პერიოდი სამართალწარმოებასთან მიმართებით, მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული „გონივრული ვადის“ მოთხოვნის შესაბამისად, დაიწყო მაშინ, როდესაც განმცხადებელმა შეიტანა საჩივარი.

დაიკითხა რა ეროვნული პოლიციის ინსპექციის მოხელის მიერ 1992 წლის 1 დეკემბერს (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 24). სასამართლო აღნიშნავს, რომ სისხლის სამართლის საჩივრის ეს მარტივი ფორმა არის დაცვის საშუალება, რომელსაც ითვალისწინებს საფრანგეთის კანონმდებლობა და პროკურორმა განმცხადებლის საჩივრის შესახებ ჯერ კიდევ 1992 წლის 2 დეკემბერს იცოდა, როდესაც მას დაკითხვის ჩანაწერი გადაეცა (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 25). ითვალისწინებს რა სავარაუდო ქმედობების ხასიათსა და განსაკუთრებულ სერიოზულობას, სასამართლოს არ მიაჩნია, რომ განსახილველი პერიოდი უნდა დაიწყოს 1993 წლის 1 თებერვლიდან, როდესაც განმცხადებელმა შეიტანა სისხლის სამართლის საჩივარი და განცხადება სამართალწარმოებაში სამოქალაქო მხარედ ჩართვის შესახებ (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 28; ზემოხსენებული *Tomasi*-ს საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 20, 43, პუნქტები 46, 124) ან, *a fortiori*, იმ დღიდან, როდესაც საჩივარი და განცხადება გატარდა რეგისტრაციაში.

ბ. სამართალწარმოების ხანგრძლივობის გონივრულობა

112. სამართალწარმოების ხანგრძლივობის გონივრულობა უნდა შეფასდეს საქმის კონკრეტული გარემოებების გათვალისწინებით, მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული სასამართლო პრეცედენტულ სამართალში ჩამოყალიბებული კრიტერიუმები, კერძოდ, საქმის სირთულე, განმცხადებლისა და შესაბამისი ხელისუფლების ორგანოების საქციელი (იხ. *inter alia*, ზემოხსენებული *Vermillo*-ს საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 12-13, პუნქტი 30; საქმეზე *Acquaviva v. France* 1995 წლის 21 ნოემბერს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №333-ა, გვ. 15-16, პუნქტი 53).

1. სასამართლოს წინაშე წარდგენილი არგუმენტაცია

113. განმცხადებელი ამტკიცებდა, რომ სამართალწარმოების ხანგრძლივობა თავისთავად არ აიხსნება საქმის სირთულით ან მისი საქციელით. რაც შეეხება სასამართლო ხელისუფლების ქმედობას, განმცხადებელი ერთმანეთისაგან განასხვავებს ორ პერიოდს: 1991 წლის 29 ნოემბრიდან 1994 წლის 27 აპრილამდე ხელისუფლების საქციელი შედარებით ქმედითი იქნებოდა, თუ დიდხანს არ დაელოდებოდა ეროვნული პოლიციის ინსპექციის მოხელის დაკითხვას და მოითხოვდა საქმის ახალი სასამართლოსათვის გადაცემას; მეორე პერიოდი 1994 წლის 27 აპრილიდან დღემდე გრძელდება. ამ დროის განმავლობაში სასამართლო ხელისუფლებამ ვერ შეძლო ეჩვენებინა რაიმე გულმოდგინება სამართალწარმოების მსვლელობისას, მიუხედავად ფაქტების სერიოზული ხასიათისა.

114. მთავრობამ აღნიშნა, რომ საქმე თავისთავად არ იყო განსაკუთრებული სირთულის სამართლებრივი თვალსაზრისით, მაგრამ ფაქტების ძალიან სერიოზული ხასიათი და ბრალდებული პირების სტატუსი ამართლებდა სამართალწარმოების სპეციალური გზით წარმართვას, რამაც მისი გახანგრძლივება განაპირობა. წინამდებარე საქმეში აუცილებლად იქნა მიჩნეული ბრძანების მიღება საქმის სხვა სასამართლოსათვის გადაცემის თაობაზე „მართლმსაჯულების ჯეროვანი განხორციელებისათვის“ ხელყოფის გარეშე (იხ. საქმეზე *Boddaert v. Belgium* 1992 წლის 12 ოქტომბერს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №235-დ). რაც შეეხება განმცხადებლის საქციელს, მთავრობა ეთანხმება კომისიას, რომ მის საქციელს არ გამოუწვევია სამართალწარმოების გახანგრძლივება.

სასამართლო ხელისუფლების საქციელის თვალსაზრისით, მთავრობა ამტკიცებდა, რომ გამოძიება განხორციელდა ყოველგვარი შეფერხების გარეშე 1994 წლის 1 მარტამდე, როდესაც ბოზიგნის გამოძიებელმა მოსამართლემ საქმე გაუგზავნა პროკურატურას.

იმ დროს, როდესაც საქმე განიხილებოდა სხვადასხვა სასამართლოს წინაშე, ხელისუფლება გულმოდგინედ იქცეოდა. 1994 წლის 22 ივნისის შემდეგ, როდესაც დაინიშნა ვერსალის *tribunal de grande instance*-ს-გამომძიებელი მოსამართლე, მთავრობამ აღიარა, რომ საქმის განხილვაში იყო შეფერხებები, რაც, მისი თქმით, არ იყო განპირობებული მხოლოდ გამომძიებელი მოსამართლის მიზეზით.

მთავრობას არ გაუპროტესტებია ის ფაქტი, რომ სამართალწარმოების მთელი ხანგრძლივობა იყო გადაჭარბებული, რამდენადაც ბრალდებულის სერიოზულობა უდავოდ მოითხოვდა *special diligence*-ს გამოძიების მიმდინარეობის დროს.

115. კომისიამ ჩათვალა, რომ საქმე არ იყო განსაკუთრებული სირთულის, მიუხედავად ფაქტების ექსტრემალურად სერიოზული ხასიათისა და საბოლოოდ ბრალდებული პირების სტატუსისა, კერძოდ, პოლიციის მოხელეებს ბრალი ედებოდათ სამართალდარღვევების ჩადენაში თავიანთი სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულების დროს. რაც შეეხება სასამართლო ხელისუფლების საქციელს, კომისიამ აგრეთვე მიიჩნია, რომ საქმე სხვადასხვაგვარად ხორციელდებოდა განსახილველი პერიოდის განმავლობაში. ერთი მხრივ, იგი *due diligence*-ით წარიმართა 1994 წლის 22 ივნისამდე, როდესაც დაინიშნა ვერსალის *tribunal de grande instance*-ის გამომძიებელი მოსამართლე, ხოლო, მეორე მხრივ, არსებობდა აგრეთვე მეორე პერიოდიც, რომელიც ემთხვევა ვერსალის გამომძიებელი მოსამართლის მიერ გამოძიების წარმოებას, რომლის დროსაც, ხელისუფლებამ არ მიიღო ყველა პოზიტიური ღონისძიება და არ გამოავლინა *necessary diligence*, გათვალისწინებული უნდა ყოფილიყო რა ბრალდებულის სერიოზული ხასიათი და დრო, რომელიც გავიდა ზემოხსენებული მოვლენებიდან.

2. სასამართლოს შეფასება

ა) საქმის სირთულე და განმცხადებლის ქმედობა

116. სასამართლო ეთანხმება განმცხადებელს ამ საკითხთან დაკავშირებით. ამგვარად, არც საქმის სირთულე და არც განმცხადებლის საქციელი არ ამართლებს სამართალწარმოების ხანგრძლივობას.

ბ) სასამართლო ხელისუფლების ქმედობა

117. სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამართალწარმოება, რომელიც კვლავ მიმდინარეობს, რამდენადაც შესაძლებელია სააპელაციო საჩივრის შეტანა, უკვე გრძელდება ექვს წელსა და შვიდ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში. სასამართლო იმეორებს, რომ, როდესაც პირს აქვს დასაბუთებული საჩივარი მე-3 მუხლის დარღვევის თაობაზე, სამართლებრივი დაცვის ეფექტური საშუალება სახელმწიფოს მხრიდან მოითხოვს საგანგებო და ეფექტურ გამოძიებას, რომელსაც მიუყვართ პასუხისმგებელი პირების იდენტიფიკაციასა და დასჯამდე (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 79).

მიუხედავად მთავრობის აღიარებისა, რომ, სავარაუდო ფაქტების სერიოზულობიდან გამომდინარე, მთელი სამართალწარმოება იყო გადაჭარბებული (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 114), სასამართლო მიიჩნევს, რომ მისი დასკვნები საჩივრის დაშვებადობასთან დაკავშირებით მე-3 მუხლის შესაბამისად, კერძოდ, მოსაზრებამ, რომ რამდენიმე შეფერხება განპირობებული იყო სასამართლო ხელისუფლების მიერ (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 78), მიგვიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ საჩივარი არის დასაბუთებული.

ე) დასკვნა

118. მის ხელთ არსებული ყველა მტიცებულების მხედველობაში მიღებით, სასამართლო ადგენს, რომ მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული 'კონივრული ვადა' იყო გადაჭარბებული.

აქედან გამომდინარე, დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი სამართალწარმოების მთელ ხანგრძლივობასთან მიმართებით.

III. კონვენციის 41-ე მუხლის გამოყენება

119. კონვენციის 41-ე მუხლი ითვალისწინებს:

„თუ სასამართლო დაადგენს, რომ დაირღვა კონვენცია და მისი ოქმები და თუ შესაბამისი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის შიდა სახელმწიფოებრივი სამართალი იძლევა ზიანის მხოლოდ ნაწილობრივი ანაზღაურების შესაძლებლობას, სასამართლო, საჭიროების შემთხვევაში, დაზარალებულ მხარეს ანიჭებს სამართლიან დაკმაყოფილებას“.

ა. ზიანი

120. განმცხადებელი მიყენებული პირადი ზიანისათვის ითხოვს 750 000 ფრანგულ ფრანკს (FRF). ეს თანხა მოიცავს ზოგად კომპენსაციას იმ დაზიანებების გამო, რომლებიც გამოიწვია მის მიმართ განხორციელებულმა ძალადობამ პოლიციაში პატიმრობისას, და სპეციალურ კომპენსაციას მხედველობის დაქვეითების გამო, რამდენადაც მისი მხედველობა ჯერ კიდევ არ არის მდგრადი. ბ-ნი სელმუნი მოითხოვს 1 500 000 ფრანკს არამატერიალური ზიანისათვის, რაც განაპირობა მოპყრობამ, რომელსაც იგი დაექვემდებარა პოლიციაში პატიმრობისას, სამართალწარმოების ხანგრძლივობამ და სასჯელის ნიდერლანდებში მოხდის შეუძლებლობამ.

121. საფრანგეთის მთავრობის მტკიცებით, რამდენადაც არ არსებობდა რაიმე განსხვავება მე-3 და მე-6 მუხლების დარღვევის შედეგად მიყენებულ ზიანსა და იმ ფაქტს შორის, რომ სამართალწარმოება კვლავ მიმდინარეობდა შიდა სასამართლოების წინაშე, 41-ე მუხლის გამოყენების საკითხი არ იყო მზად გადაწყვეტილების მისაღებად.

122. კომისიის დელეგატს არ გამოუთქვამს რაიმე მოსაზრება.

123. პირველ რიგში, სასამართლო იმეორებს თავის დასკვნას, რომლის მიხედვით, განმცხადებელი არ ამტკიცებდა, რომ იგი იქნა გაუპატიურებული და არც მიზეზობრივი კავშირი დადგინდა ძალადობასა და მხედველობის დაქვეითებას შორის (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 90). მიუხედავად ამისა, ასკენის, რომ, მხედველობაში მიიღო რა, *inter alia*, ხუთი დღის ITTP (იხ. წინამდებარე განაჩენის პუნქტი 31) და ნაწილობრივ, მისი ტკივილი და ტანჯვა, განმცხადებელმა განიცადა პირადი ზიანი არამატერიალურ ზიანთან ერთად. შესაბამისად, გაითვალისწინა რა კონვენციის დარღვევების სერიოზული ხასიათი, რომელთა მსხვერპლი გახდა ბ-ნი სელმუნი, სასამართლო მიიჩნევს, რომ მან განიცადა პირადი და არამატერიალური ზიანი, რისთვისაც განაჩენში მითითებული დასკვნები არ ითვალისწინებს საკმარის კომპენსაციას. სასამართლოს თქმით, წინა დასკვნების გათვალისწინებით, საკითხი 41-ე მუხლის გამოყენების თაობაზე, არის მზად და სამართლიანი შეფასებით, რასაც მოითხოვს ხსენებული მუხლი, ანიჭებს მას 500 000 ფრანკს.

ბ. თხოვნა ნიდერლანდებში გადაცემის თაობაზე

124. განმცხადებელმა სასჯელის დარჩენილი ნაწილის მოხდა ნიდერლანდებში მოითხოვა.

125. ნიდერლანდების მთავრობა, საქმის გარემოებების გათვალისწინებით, მხარს უჭერს განმცხადებლის თხოვნას, აღნიშნავს რა, რომ ორივე სახელმწიფო არის მსჯავრდებულთა გადაცემის შესახებ 1993 წლის 21 მაისის კონვენციის მხარე.

126. სასამართლო კვლავ აღნიშნავს, რომ 41-ე მუხლი არ აძლევს იურისდიქციას, მიიღოს ბრძანება ხელშემკვრელი სახელმწიფოს წინააღმდეგ (მაგალითად, იხ. *mutatis mutandis*, საქმეზე *Saidi v. France* 1993 წლის 20 სექტემბერს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №261-გ, გვ. 57, პუნქტი 47 და ზემოხსენებული *Remli*-ს საქმეზე გამოტანილი განაჩენი, გვ. 575, გვ. 54).

გ. ხარჯები და გაწეული დანახარჯები

127. განმცხადებელი, ქვითრებზე დაყრდნობით, მოითხოვს 203 814 ფრანკს მის ხარჯებსა და წარმომადგენლობისათვის გაწეულ დანახარჯებთან მიმართებით. მან თანხა შემდეგი სახით გაანაწილა: 90 450 ფრანკი ვერსალის სასამართლოებისთვის, ხოლო 113 364 ფრანკი კონვენციის ინსტიტუტების წინაშე სამართალწარმოებისათვის, იმ თანხებზე ნაკლები, რაც კომისიამ და სასამართლომ მიანიჭა სამართლებრივი დახმარების სახით.

128. მთავრობის მტკიცებით, საკითხი 41-ე მუხლის გამოყენებასთან დაკავშირებით, არ არის მზად გადაწყვეტილების მისაღებად.

129. კომისიის დელეგატს არ გამოუთქვამს რაიმე მოსაზრება.

130. სასამართლო გონივრულად მიიჩნევს განმცხადებლის მოთხოვნას ხარჯებისა და დანახარჯების თვალსაზრისით კომისიისა და სასამართლოს წინაშე, კერძოდ, 113 364,00 ფრანკს. სასამართლო აღნიშნულ თანხას მთლიანად ანიჭებს მას, იმაზე ნაკლებ თანხას, რაც მიიღო სამართლებრივი დახმარების სახით ევროპის საბჭოსაგან, რომელსაც პრეტენზია ჯერ არ მიუღია მხედველობაში.

დ. საურავი

131. სასამართლოსათვის ხელმისაწვდომი ინფორმაციის შესაბამისად, კანონმდებლობით დადგენილი საპროცენტო განაკვეთი საფრანგეთში წინამდებარე განაჩენის გამოტანის დღისათვის არის 3.47% ყოველწლიურად.

ე. თხოვნა დეკლარაციის თაობაზე, რომ შესაბამისი თანხა გათავისუფლდეს გადასახადისაგან

132. განმცხადებელმა მიუთითა, რომ მას საბაუო ჯარიმის სახით თორმეტი მილიონი ფრანგული ფრანკის გადახდა დაევალა ერთობლივად და ცალ-ცალკე მათ წინააღმდეგ მიმართულ სამართალწარმოებაში სხვა მსჯავრდებულ პირებთან ერთად. შესაბამისად, განმცხადებელმა სთხოვა სასამართლოს, განაჩენში დაეკონკრეტებინა, რომ 41-ე მუხლის საფუძველზე მინიჭებული თანხა გათავისუფლებულიყო გადასახადისაგან.

133. სასამართლო მიიჩნევს, რომ 41-ე მუხლის თანახმად მინიჭებული კომპენსაცია, სასამართლოს განაჩენის ძალით, უნდა გათავისუფლებულიყო გადასახადისაგან.

შეუსაბამო იქნებოდა განმცხადებლისათვის კომპენსაციის მინიჭება, *inter alia*, არასათანადო მოპყრობისათვის, რომელიც წარმოადგენს კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევას, აგრეთვე, ხარჯებისა და გაწეული დანახარჯების უზრუნველსაყოფად, თუ სახელმწიფო თვითონ წარმოადგენდა როგორც დებიტორს, ისე კრედიტორს ამ თანხის მიმართ. თუმცა ხსენებული თანხები ერთმანეთისაგან განსხვავდებოდა, სასამართლო მიიჩნევს, რომ არამატერიალური ზიანის ანაზღაურების მიზანი და 41-ე მუხლის სისტემა გარდუვალად იქნება ხელყოფილი, თუ ასეთი სიტუაცია დამტკიცდება. თუმცა, სასამართლოს არა აქვს იურისდიქცია, დაეთანხმოს ამგვარ თხოვნას (იხ. *inter alia*, საქმეზე *Philis v. Greece* 1991 წლის 27 აგვისტოს გამოტანილი განაჩენი, სერია ა, №209, გვ. 27, პუნქტი 79; საქმეზე *Allenet de Ribemont v. France* 1996 წლის 7 აგვისტოს გამოტანილი განაჩენი, *მოსხენებები* 1996-III, გვ. 910, პუნქტები 18-19). ამდენად, ეს საკითხი უნდა გადაეცეს საფრანგეთის ხელისუფლების დისკრეციას.

ზემოხსენებულიდან გამომდინარე, სასამართლო ერთხმად

1. არ აკმაყოფილებს მთავრობის წინასწარ პრეტენზიას, რომ შიდა სახელმწიფოებრივი დაცვის საშუალებები არ იყო ამოწურული;
2. აღგენს, რომ დაირღვა კონვენციის მე-3 მუხლი;
3. აღგენს, რომ დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი;
4. აღგენს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ განმცხადებელს, სამი თვის განმავლობაში, გადაუხადოს 500 000,00 (ხუთასი ათასი) ფრანგული ფრანკი პირადი და არამატერიალური ზიანისათვის, აგრეთვე 113 364,00 (ას ცამეტი ათას სამას სამოცდაოთხი) ფრანგული ფრანკი ხარჯებისა და დანახარჯებისათვის, რომლის მარტივი პროცენტი 3.47% ყოველწლიურად უნდა გადახდილ იქნეს სამი თვის ამოწურვის შემდეგ საქმის მოგვარებამდე;
5. არ აკმაყოფილებს განმცხადებლის პრეტენზიის დარჩენილ ნაწილს სამართლიან დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებით.

შესრულებულია ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე, ადამიანის უფლებათა სახლში, სტრასბურგში, 1999 წლის 28 ივლისს.

ლუციუს ვილდჰაპერი

პრეზიდენტი

მოდ დე ბოერ-გუპიკიო

რეგისტრატორის მოადგილე